

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIV. letnik.

V Ljubljani, april 1907.

IV. zvezek.

Veliki petek.

Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

VII. Judje zahtevajo Kristusovo križanje. — Pilat ga obsodi k smrti.

(Konec.)

Če hočeš biti njegov vojak, se moraš posluževati istega orožja, s kojim je on premagal svoje sovražnike, in to orožje je: Krotkost, ponižnost, pohlevnost, ljubezen, dobrotljivost, čistost. *Glej tvoj kralj!* je li to resnica? Celo dosedanje življenje si služil drugemu kralju, mogočnemu trinogu svoje duše, tej ali oni strasti. Sedaj v sv. postnem času pa se pri tebi oglasi tvoj pravi kralj. Jezus, tvoj ponižni kralj, stoji pred vratmi tvojega srca in ti ponuja svojo sladko službo. Kaj mu boš rekel? Glej on čaka tvojega odgovora, da mu že vendar enkrat bolj z dejanjem nego z besedami zagotoviš: „Nimamo kralja, razen Gospoda našega Jezusa Kristusa.“

Kakor vsak poizkus Pilatov, našel je tudi ta-le gluha ušesa pri trdovratnih Judih. Mesto, da bi se umirili, so le z večjim glasom vpili: *Proč z njim! Proč z njim! Križaj ga!* Ta klic, dvakrat ponovljen, kaže strupeno jezo, katero so Judje do Jezusa že dolgo imeli v svojih srcih; naznanja pa tudi njih nevoljo čez Pilata, da je tako zavlekel Kristusovo obsodbo k smrti in s svojim zagovarjanjem le še ohranil njegovo življenje. Proč z njim! odstrani tega hudodelnika. O prečudna reč! nedolžni mora umorjen

biti. O nezapopadljiva resnica! Kristus mora križan biti. O naj-skrivnejša skrivnost! Sin božji mora umreti. Mi imamo postavo, in po tej postavi mora on umreti. Moral je res umreti, a zato, ker je hotel; hotel je umreti, zato da bi mi živeli; umrl je, da „imamo življenje, in obilnejše imamo.“ (Jan. 10, 10.)

Glejte vaš kralj! Če je Jezus naš kralj, kaj pa se nam spodobi, ko slišimo Jude vpiti, naj bo križan in umorjen? Spodobi se, da rečemo z apostoli: *Pojdimo tudi mi, da umrjemo z njim!* (Jer. 11, 16.) Če smo Kristusovi, moramo tudi z njim križani biti. Proč z njim! Križani naj bodo vsi naši udje, da služijo edino le Kristusu. Proč z njim! Križane naj bodo naše oči; ako nas pohujšajo, izderimo jih in vrzimo od sebe, da ne morejo več gledati kaj nespodobnega. Proč z njim! Križan naj bo naš jezik, da ne bo več preklinjal, lagal, nespodobno govoril ali bližnjemu škodoval na časti. Proč z njim! Križane naj bodo naše roke, da jih ne vzdigujemo več k maščevanju, k pretepu, h krivičnemu dobičku, k tatvini, k nespodobnemu dotikanju. Proč z njim! Križane naj bodo naše noge, da ne bodo mogle več hoditi po grešnih potih in ne stopiti na široko cesto pogubljenja. Proč z njim! Križano naj bo naše srce, da več ne bo ljubilo ničemurnih in pregrešnih želj. Umreti mora v nas naš stari, pregrešni človek s svojim dejanjem in pričeti življenje novega človeka, ki bo imel na sebi podobo Kristusovega življenja, da bomo smeli reči s sv. apostolom Pavlom: „Živim, toda ne jaz, temuč živi v meni Kristus.“ (Gal. 2, 20.)

Na srdito zahtevo Judov, naj bi Pilat Kristusa izročil v križanje, jih le-ta vpraša: „Vašega kralja naj križam? Veliki duhovni pa odgovorijo: Nimamo kralja, razen cesarja.“ (Jan. 19, 15.) Niso pripustili, da bi se Kristus imenoval njih kralj, temuč pridružili so se vpitju puntarjev, rekoč: „Nočemo, da bi ta kraljeval čez nas.“ (Luk. 19, 14.) Kristus je tisti usmiljeni kralj, ki vse ljudi k sebi kliče in vabi, rekoč: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil“ (Mat. 11, 28) in zopet: „Vzemite moj jarm nase in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen in boste našli mir svojim dušam.“ (Ibid. 29.) Blagor jim, ki slušajo te besede in gredo za Kristusom, ker prejeli bodo častljivo kraljestvo in lepo krono iz Gospodove roke; s svojo desnico jih bo pokrival in s svojo sveto roko jih bo branil.“ (Modr. 5, 17.) Tej obljubi so zamašili Judje svoja ušesa; s trdovratnim srcem so sovražili Kristusov jarm in se obrnili k Luci-

ferju — vojvodu teme. In kak razloček je med obema vladarjema. Kristus je krotek in ljubezniv; Lucifer pa oster, hudoben in neusmiljen. Kristus je prišel „iskat in izveličat, kar je bilo izgubljenega“ (Luk. 19, 10); Lucifer pa „hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl.“ (1. Petr. 5, 8.) Kristusove zapovedi niso težke (1. Jan. 5, 3), trinoštvo Luciferjevo pa je kakor egiptovska sužnost. Kristusovo kraljestvo je „večno in njegova oblast je od roda do roda“ (Dan. 3, 100), kraljestvo hudobnega duha pa je omahljivo in minljiva njegova oblast. In vendar, koliko je kristjanov, ki zavržejo Kristusov sladek jarm in se podajo k vojvodu teme; celo s silo in s trudom si prizadevajo priti iz oblasti Kristusove in služiti hudobnemu duhu. Mi pa ne ravnajmo tako, temuč s sv. Bernardom kličimo: „Nočemo drugega kralja nego tebe, moj Jezus!“ V vseh okolščinah svojega življenja se hočemo Jezusu izročiti, z njim skleniti zavezo večne ljubezni, njegovi biti in ostati v življenju in v smrti.

„In Pilat je prisodil, da naj bi se dopolnila njih prošnja.“ Strašni glas! Grozne besede! Pilat usliši Judom, smrtnim sovražnikom Kristusovim, njih prošnjo, da naj bo Kristus križan. Kaj delaš, kaj misliš Pilat? Komu ti izročáš Kristusa ali pravzaprav sebe? Drži nekoliko nazaj svojo sodbo! Izpremeni svojo besedo! Ali hočeš obsoditi najnedolžnejšega, kateri ni storil nobenega greha? Toda zastonj so naše besede, brez uspeha je naše opominjevanje; je že storjeno, že je izgovorjeno: Pilat je prisodil, naj se dopolni njih prošnja.

Čudno je, da je Pilat, ki od narave ni bil tako hudoben, nazadnje postal vendar tolik zlobnež. Poprej je sicer vporabljal mnoga sredstva, ukrenil razna pota, da reši Jezusa iz rok sovražnih Judov. Nazadnje pa vendarle izreče najkrivičnejšo obsodbo, koja je sploh kdaj izrekel kak sodnik, obsodi h križevi smrti Sinu božjega, najsvetejšega, na katerem ni sence krivice. Njegov duh se je sicer upiral tolikemu hudodelstvu, a imel je premalo poguma, ravnati po svoji volji. Tako se godi vsakemu, ki se kar v začetku ne ustavlja Kristusovim nasprotnikom. Koliko je takih nesrečnih kristjanov, ki so ravno skozi svojo neodločno postopanje v začetku s časom postali sužnji svojih strasti in hudih nagnjenj, ter so naposled z lakomnostjo, z nevoščljivostjo, z nečistostjo ali s strastno jezo izročili Kristusa v križanje. *Ustavlja se v začetku*, to je načelo, kojega se moramo držati v duhovnem življenju. Kdor se tega ne drži, se bo ravno tako pregrešil nad

Krvjo Kristusovo kakor Pilat, ki je vsled svoje strahopetne odjenljivosti izrekel smrtno obsodbo čez božjega Zveličarja.

„Jezusa pa je (Pilat) izdal njih volji“, piše sv. Lukež (23, 25.) Vsi veseli in pijani zmage so zaslišali veliki duhovni in pismarji Jezusovo obsodbo. Niso mogli prikrivati svoje velike radosti, glasno so krikali in veselja poskakovali, ter dobro porabili še zadnje trenutke pred Jezusovo smrtjo, da se maščujejo nad njim. Če je bilo groza gledati preroka Danijela, ko je bil vržen v jamo najgrozovitejših levov, ki naj bi si z njegovim mesom in z njegovimi kostmi potolažili svojo hudo lakoto, koliko strašnejši je bil še le pogled na Jezusa najljubeznivšega, ko je bil izročen volji krvi žejnih in njegove smrti željnih Judov. Ako obsodijo kakega zločinca k smrti, se s tem pomirijo človeška srca in v smrtni obsodbi zagledajo vsi neko zadostenje, in če bi bilo hudodelstvo, radi kojega je bil obsojen, še toliko. Od trenutka obsodbe tudi nihče več toliko ne misli na hudodelstvo, pač pa na osodo obsojenega, na njegov velik strah pred smrtjo, na bolečine, ki jih bo imel prestat pri usmrčenju, in te misli iz srca slehernega, ki še čuti človeško, preženejo ves srd in dajo prostor sočutju. Tudi z največjim zločincem imajo ljudje sočutje v trenutku, ko se pred smrtjo spokori, in zato mu izkušajo še zadnje trenutke, kolikor mogoče, oslajšati. Tako pa niso ravnali Jezusovi sovražniki. Zlobnost je v njih zadušila zadnjo iskrico človeškega sočutja. Zato so tekmovali v tem, kako bi najbolje porabili še zadnje trenutke, ohladiti si svojo jezo nad Kristusom. Zdelo se je, da so se bali, pustiti Kristusa v tem kratkem času le za trenotek brez muke. Zato so med pripravami za Jezusovo zadnjo pot še enkrat nad njim ponavljali vse poprejšne načine trpinčenja: ga zaničevali, vanj pljuvali, ga v obraz bili itd. O grozni propad, v kojega zajde srce človeško, ako ga Bog prepusti njegovi hudobiji.

Ostanimo še pri besedah: „Jezusa pa je (Pilat) izdal njih volji.“ To je bilo le mogoče, ker je Jezus sam privolil. On je dobro vedel, da so Judje njegovi smrtni sovražniki, ni mu bilo neznano, da ga želijo usmrtiti, a on ni gledal na njih hudobne namene, temuč na voljo svojega nebeškega Očeta. „Ne imel bi do mene nobene oblasti, ako bi ti ne bilo dano od zgoraj.“ (Jan. 19, 11.) Ker je Kristus hotel izpolniti voljo svojega Očeta, zato se ni pritožil zoper Pilatovo obsodbo, ter se ni ustavljal svojim morilcem, temuč „kakor jagnje brez glasu (pritožbe) pred njim, ki ga striže“ se je prepustil svojim križalcem, rekoč: „Glej

pridem! da storim, o Bog! tvojo voljo.“ (Hebr. 10, 7.) O velik Učenik pokorščine! Kako trdim in hudobnim oblastnikom ti izkazuješ voljno pokorščino! Bil si postavljen pred Ana, pred velikega duhovna Kajfa, pred deželna oblastnika Pilata in Heroda. Kako voljno, ponižno, kako krotko si bil vsem pokoren, in sicer v najtežavnejših rečeh, ko se je šlo za tvoje dobro ime in celo za tvoje življenje. Bil si pokoren stanovitno do „svoje smrti na križu.“ (Fil. 2, 8.)

Kristijan moj! dobro to pomisli. Bog sam je po Kristusu pokoren človeku, Stvarnik stvari, Zveličar grešniku, Kristus Pilatu, edinorojeni Sin večnega Očeta Judom. Kako zanikern, kako počasen pa si ti v svoji pokorščini do Boga! Kolikokrat se ustavljaš njegovim zapovedim, kolikokrat se izkušaš odtegniti njegovi sv. volji, kolikokrat tožiš in godrnjaš čez njegovo previdnost! On tolikokrat izpolni tvojo voljo in ti da, česar želiš od njega, česar ga prosiš; ti pa sicer vsak dan moliš: Zgodi se tvoja volja, v dejanju jo pa le slabo izpolnjuješ. Zato je pa potrebno, da mnogokrat v molitvi prosiš milosti, da bi mogel sv. voljo božjo ne le spoznati, temuč jo tudi vselej izpolnovati.

Pokličimo si še enkrat v spomin besede sv. Lukeža: *Jezusa je izdal njih volji*. Sv. Janez nam pové, kakšna da je bila ta volja, rekoč: *Tedaj jim ga je izdal, da bi bil križan*. Slišal je Jezus, kako se je nad njim izrekla smrtna obsodba, in sicer zaničljive smrti na križu. In kako se vede Zveličar med tem strašnim poročilom? Berejo se mnogokrat prečudne reči o enakih trenutkih, ko se obsojenemu prebere smrtna obsodba. Marsikateri obsojenec se začne po zaslišanju tresti po vsem životu, drugi postane bled, kakor stena, tretji jame tuliti, kakor žival, nekateri padejo v nezavest, zgodilo se je celo, da se je kateri od kapi zadet mrtev zgrudil na tla ali da so iz smrtnega strahu komu čez noč osiveli lasje. Kako pa se vede naš božji Zveličar, ko zasliši svojo smrtno obsodbo? Njegovo obličje ostane častljivo, kakor je bilo; njegovo srce se ne prestraši, iz njegovih ust ni slišati glasu žalosti ali obupanja. Trden kakor skala stoji neprestrašen, neizpremenjen, še celo vesel v zavesti, da se bliža odrešenje človeštva. Spomin na neomadeževano življenje in pravično ravnanje mu na pragu smrti daje pogum in moč.

Predragi, tudi mi bomo enkrat sojeni. Toda kakšne sodbe se smemo nadejati mi grešniki, ako Kristusa nedolžnega zadene tako ostra obsodba? Stali bomo enkrat na sodbi brez vse časti,

brez premoženja in bogastva, brez prijateljev, brez služabnikov. Stali bomo pred tistim Sodnikom, ki vidi vse naše misli, besede in dejanja, ki gleda v sredo našega srca. Stali bomo pred tistim, ki nas bo izpraševal najnatančneje, pred katerim se ne bomo mogli izgovarjati, ki nam bo vsako malenkost dokazal. Stali bomo pred njim, pred katerim ni razločka med škrlatom in beraško obleko, med svilo in hodnikom, med zlatim žezlom in železno motiko. On bo čez vsakega izgovoril zasluženo sodo, „kakor je storil dobro ali hudo.“ (2. Kor. 5, 10.) Kaj hočeš, grešnik, tedaj početi? Kako boš tedaj mislil o sebi, ako se sedaj nočeš pokoriti za svoje grehe? Kaj ti bo takrat pomagal spomin na pregrešno veselje, kojega sedaj čez mero uživaš, na čast, po kateri tako neredno hrepeniš, na visoko ime, s kojim se tako rad ponašaš, na bogastvo, na kojega je brezumno navezано tvoje srce? Glej, toliko let je že preteklo, odkar služiš le svoji pregrešni volji in slabemu nagnjenju svojega srca. Spoved za spovedjo opravljaš, poboljšanje sicer obljubuješ, a ne izvršiš. Tudi letošni post teče h kraju in pri tebi še ni nobenega znamenja resnične pokore. Morebiti so bile te postne pridige zadnji klic božji do tvojega srca, zadnji poizkus, ali te morebiti gane premišljevanje Jezusovega trpljenja. Morebiti te v prihodnjem postu ne bo sodil več usmiljen namestnik božji v spovednici, temuč že oster Sodnik. Prosi torej danes, na ta veliki dan Jezusove smrti in naše sprave z Bogom, prosi Jezusa na kolenih, da ti odpusti vse grehe, s kojimi si dosedaj ponavljal njegovo trpljenje, obljubi mu, da ga danes izvoliš za vselej za kralja svojega srca, in prosi ga, naj ti dodeli vselej prav spoznati in zvesto izpolnjevati njegovo sv. voljo; ter reci:

O najslajši Jezus, ki si se tako voljno prepustil svojim smrtnim sovražnikom, in bil brez ugovora podložen najkrivičnejši oblasti, prosimo te, ne prepusti nas naši slabi, pregrešni volji. Kajti če živimo in delamo po svoji volji, bomo pogubljeni. Ti, o Gospod, bodi voditelj in cilj naše volje, da le tisto hočemo in želimo, kar je po tvoji sv. volji. Vse, kar smo in imamo, vse prepustimo tvoji volji, da tvoji ostanemo vekomaj. Amen. *Iv. Rötner.*

Velikonočna nedelja.

Grob Zveličarjev — naše srce.

Glejte kraj, kamor so ga bili položili.
Mark. 16, 6.

Prelepi so prazniki velikonočni. V dno srca segajo obredi Velikega tedna, ki nam predočujejo trpljenje našega Odrešenika, zato pa tudi prevzema neizrekljivo nebeško veselje srce vernega kristjana, ko pa se po dvadnevem molku zopet oglasijo mili glasovi zvonov, in mogočna čuvstva se vzbujajo v človeku, ko vstane ob slovesnem petju aleluje Zveličar iz groba. Da, veličastno je slavje velikonočnih praznikov. Zopet letos nam je dal ljubi Bog to milost, da smo to velikonočno radost v svojih srcih občutili, ko smo gledali vzvišene obrede velikonočne in poslušali tako slovesne velikonočne napeve. Zdaj pa stojimo tu pri odprtem grobu vstalega Zveličarja. In kaj naj tukaj začnemo? Kaj? Kaj drugega, kakor to, kar je velel angel prestrašenim ženam ob odprtem grobu Gospodovem: „Nikar se ne ustrašite! Jezusa iščete Nazareškega križanega; vstal je, ga ni tukaj! *Glejte kraj, kamor so ga bili položili.*“ Da, božji grob na Kalvariji si hočemo tudi mi natančno ogledati in po tem grobu Gospodovem si hočemo potem urediti drug grob njegov — naše srce, kamor je služabnik Gospodov v tem svetem postnem času položil presveto Telo Gospodovo, zavito v svetlo tančico belega kruha v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. Vstali Zveličar naj nam bode ljubezniv pomočnik pri tem našem zveličavnem opravilu!

1. Najprej si oglejmo okolico onega kraja, kamor so bili položili Gospoda. Sv. evangelist nam pove, rekoč: „Bil je pa na tistem kraju, kjer je bil križan, vrt, in na vrtu nov grob, v katerega še nihče ni bil položen.“

Na gori Kalvariji, na višavi, je bil grob Gospodov. Ne v nižavi, ne v mestu; na vzvišenem in samotnem kraju je hotel počivati Gospod. — Tudi naše srce, ako hoče biti prebivališče Jezusovo, ne sme biti v nižavi posvetnega poželenja, ne v goščavi posvetnih skrbi in hrepenenja po zemeljskem imetju; ne sme biti navezano na svet, temuč vzvišeno nad uživanje posvetnega veselja, povzdignjeno k nebeškim višavam, kakor nam kliče sv. apostol Pavel: *Naše prebivanje je pa v nebesih.*

Pa to še ni bilo dovolj, da je bil grob Gospodov daleč proč nad mestnim hrupom, daleč od hudobnega judovskega ljudstva, bil je še celo tam na vrtu. Torej ne na prostem, ljudem in živini in zverini dostopnem kraju, temveč na zaprtem, ograjenem vrtu. — Zaprto, zavarovano mora biti tudi naše srce, da bo dostojen grob Zveličarjev. Zaprt naj bo peklenški kači, ki je prišla celo v raj in zapeljala prve starše, zaprt, naj si že pride v katerikoli podobi, ali kot priliznjen zapeljivec, ali kot sladka prijateljica, ali kot knjiga ali časopis ali v podobi nevarnega darila, ograjeno naj bode naše srce, da ostane lepo in nepokvarjeno. Zaprto naj bo vsem strastem, da ne ugonobijo lepih cvetlic čistosti in krstne nedolžnosti, ljubezni božje in ljubke ponižnosti, zaprto pregrešnemu govorjenju in petju, da morejo mile sapice milosti božje pihljati v njem in pospeševati vedno bujnejšo rast lepih čednosti.

2. Zdaj pa pogledjmo še kraj, kamor so ga bili položili. Sv. pismo nam pravi, da so ga položili v nov grob, kamor še nikdo ni bil položen. Nov grob, kamor še nikdo ni bil položen! — Tako bi moralo biti naše srce, da bi bilo vreden grob Zveličarjevega presvetega Telesa. In srečen, trikrat srečen je oni kristjan, ki je ohranil krstno nedolžnost, obvaroval svoje srce čisto in neomadeževano kot ga je prejel v zakramentu sv. krsta! Blažena, trikrat blažena ona srečna duša, ki je svoje srce ohranila kot novo, neomadežno bivališče svojega nebeškega ženina, bivališče, kjer še ni nihče drug prebival, katero ni nihče oskrnil! So tako srečne duše med nami, ki so svoje srce obvarovale neomadeževano, obvarovale v vrtu ograjenem od samega Boga z ograjo deseterih zapovedi, v vrtu ograjenem od matere sv. katoliške Cerkve s peterimi zapovedmi (in v ljubeznjivem vrtu nebeške vrtnarice, skrbno ograjenem s pravili družbe Marijine). Izvoljene posode božje so one duše, ki niso nikdar s smrtnim grehom odprle duri svojega srca hudobnemu duhu!

Vendar se pa naš usmiljeni Zveličar tudi zadovolji z očiščenim grobom našega srca. Saj je prišel On iskat, kar je izgubljenega, ozdravljat, kar je bolnega, saj je rad stopil v hišo Cahejevo in sedel za njegovo mizo, za mizo njega, ki je rekel, da rad čveterno povrne, kar je komu storil krivice.

Torej celo tebi blagor, ki si imel v grobu svojega srca že drugega prebivalca, ki si imel smrtni greh, ki si imel samega hudobnega duha v svojem srcu, tudi tebi blagor, ako si zdaj v

postnem času v zveičavnem zakramentu sv. pokore očistil svoje srce smrtnih grehov, izgnal iz njega hudobnega duha in vredno prejel svojega Jezusa v svetem obhajilu. — Tudi v tvojem očiščenem in ponižnem srcu Jezus rad prebiva in počiva.

Seveda, blagor bi pa ne mogel reči onemu, ako bi bil kateri med nami, ki bi se za Veliko noč ne bil izpovedal iz strahu ali sramežljivosti do čistega svojih smrtnih grehov, bi jih ne obžaloval zaradi Boga, ali bi ne sklenil se nadalje ogibati greha. Temu bi ne mogel reči blagor, kajti on je najnesrečnejša stvar božja, kar jih je pod solncem. Kaj hočem reči o njem drugega kot strašne besede apostolove: „Kdorkoli tedaj bo nevredno jedel ta kruh ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in krvi Gospodove. Naj torej človek sam sebe presodi; in tako naj je od tega kruha in pije od keliha. Zakaj kdor nevredno je in pije, si s o d b o je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.“

3. Dalje pa beremo v sv. evangeliju: „In Jožef (Arimatejec) je vzel telo, in ga je zavil v čisto tančico; in ga je položil v svoj nov grob, ki ga je bil izsekal v skalo; in je zavalil velik kamen k durim groba, in je šel.“

Torej se ni zdelo Jožefu dovolj, da bi položil Jezusovo telo v nov grob, temuč zavil ga je še v čisto tančico in Nikodem je prinesel tudi zmesi, mire in dišeče aloe okoli sto liber, s katero sta obložila in mazilila Gospodovo telo. — To skrbno ravnanje teh dveh bogaboječih mož z mrtvim Jezusom nas opominja, da nam ni zadosti, da prejmemo Jezusa v sv. obhajilu v čisto ali vsaj grehov očiščeno srce, temveč, da se tudi nadalje posebno prizadevamo za čednost sv. čistosti; da napolnimo svoje srce z miro zatajevanja in potrpežljivosti in z dišavami molitve in vseh krščanskih čednosti.

In v skalo vsekan grob naj bo naše srce. Čudno se vam zdi, da naj bo vaše srce trdo kakor kamen, in vendar mora biti tako, da bo spodoben grob za Gospodovo telo. Biti mora namreč stanovitno kakor skala. Svoje srce ste v zakramentu sv. pokore očistili in tako mora nadalje ostati. Kako skala sredi deroče reke, kakor pečina ob besnem, penečem morju mora biti trdno naše srce sredi med skušnjavami, sredi med zapeljivostjo sveta neomaljivo in stanovitno. Nič več se ne sme ukloniti grehu, nič več upogniti strastem.

4. Velik kamen sta zavalila Jožef in Nikodem k durim groba Gospodovega, tako velik kamen trdnega sklepa si zavalil tudi ti pri spovedi pred duri tvojega srca. In ta tvoj trden sklep mora biti res trden kot kamen, težak kot skala, da ga vihar strasti ne odvali od duri tvojega srca, da ne izgubiš iz njega Jezusa in ni zopet odprto hudobnemu duhu. Oh, žalostno bi bilo, da bi sprejel zopet hudobnega duha v ono srce, v katerem je po vrednem sv. obhajilu počivalo presv. telo Gospodovo

Da vidiš, kako bi bilo to nedostojno, spomnim te le na spodbudno zgodbo o Rudolffu Habsburškem. Ta pobožni vladar je nekoč posodil svojega konja duhovniku, da je mogel s presveto popotnico čez naraslo vodo do umirajočega bolnika. Ko drugi dan hvaležni duhovnik pošlje Rudolffu konja nazaj, ga ta duhovniku podari z besedami: „Kako naj bi zopet jaz zajahal konja, kateri je nosil Gospoda nebes in zemlje, zato ga podarim mašniku, da naj še nadalje nosi Zveličarja v presv. Rešnjem Telesu.“ Glejte, Rudolff Habsburški se je štel nevrednega zasesti konja, ki je nosil Odrešenika, tebe pa ni strah pripraviti še prestol peklenškemu satanu v onem srcu, v katerem je pred kratkim počivalo telo Gospodovo.

Da ne boš storil nikdar več tako strašne predrznosti, zato te prosim, spominjaj se večkrat, spominjaj se vsak dan, vsako uro svojega trdnega sklepa pri spovedi. Saj si obljubil nič več ne grešiti, obljubil si celo varovati se bližnje priložnosti; in vse to nisi obljubil človeku, ampak samemu Bogu, obljubil Onemu, ki lahko tvojo dušo in telo vrže v peklenško brezdno, ako ne bodeš držal svetih svojih obljub. Glejte svojih sklepov se pa najložje spomnimo takrat, kadar zagledamo njega, kateremu smo jih naredili. Zato pa se, predragi, radi večkrat, prav gotovo pa v skušnjavah ozrite se na križanega Zveličarja, čegar podobo imate v vsaki krščanski hiši, na križanega Zveličarja, čegar podobo imate ob potih, bodisi na polju, bodisi v gozdu, v ravninah in na višinah. Povsod ga imate lahko pred očmi in se lahko spominjate, kaj ste mu obljubili, da tem laglje spolnujete svojo obljubo in se držite stanovitno svojega trdnega sklepa. V tem zmislu naj bo naše srce v skalo vsekan grob za Gospodovo telo.

5. Sovražnikom Jezusovim še vse to ni bilo zadosti, da je bil grob vsekan v skalo, da je bil zavaljen pred grob velik kamen; vseeno so se bali, da bi kdo Jezusa ne vzel iz groba, zato so pa šli in so grob obdali z varihi in kamen z a p e č a t i l i.

Ako so se celo sovražniki Jezusovi bali, da bi ga kdo ne vzel iz groba, koliko bolj se moraš ti kristjan bati, da ti kdo ne vzame Jezusa iz tvojega srca in zato moraš tudi ti zapečatiti svoje srce. Mi zapečatimo dragocene stvari, za katere se bojimo, da bi jih nam ne izmahnili, zato pa tudi pečate večkrat ogledujemo, da vidimo, da se ni kdo dotaknil ali celo polastil naših dragocenosti. Glej tako moraš tudi ti zapečatiti, skrbno zavarovati in zapreti svoje srce, potem pa večkrat pregledovati pečate, večkrat, da prav vsak dan moraš izprašati svojo vest, da paziš in vidiš, ali je še Jezus v tvojem srcu. *Čujte in molite, da ne padete v skušnjava*, veli Gospod sam.

6. Naposled si pa oglejmo še *varihe božjega groba*. Sv. pismo nam pripoveduje o dvojnih varihih pri grobu Oospodovem. Prvi so od farizejev postavljeni *vojaki*, drugi pa *angeli nebeški*. — Tudi ob tvojem srcu so ti dvojni varih. Hudobni svet pazi nate in angeli božji so vedno pri tebi. O, kako veseli bi bili vojaki, ko bi zapazili, da so prišli apostoli ali učenci Jezusovi in vzeli iz groba Njegovo telo; tako pazi na tebe hudobna družba, slaba tovarišija, in kako se veseli in raja, ako vidi, da ta ali oni pade, da zabrede v greh, da izgubi milost božjo, da je ob nedolžnost. Da tako radi pravijo ob takih slučajih: saj s pobožnostjo nič ni, saj so vsi enaki, vse enake, naj hodijo k spovedi in sv. obhajilu ali ne. Ravnotako bi bili završili oni vojščaki na gori Kalvariji in z veseljem pripovedovali: saj z Jezusom nič ni, navaden človek je bil, saj ni vstal kakor je rekel, ampak prišli so njegovi učenci in mrtvega so ukradli iz groba. Le pazi na te svoje sovražne varihe, toda ne daj jim doživeti veselja, da bi kdo tebi Jezusa vzel iz tvojega srca, temuč posnemaj svojega Zveličarja tudi v vedenju do teh svojih varihov. Jezus se ni menil zanje in, akoravno so bili okrog njegovega groba, je vstal častitljiv iz groba njim v strah in trepet. Tudi ti se jih ne boj, temuč očitno in brez strahu kaži, da imaš Jezusa v svojem srcu, da, pred očmi takih tvojih sovražnih varihov naj takorekoč vstaja iz groba tvojega srca in se kaže v vsem tvojem vedenju njim v strah. Ne meni se zanje, ne za njih govorjenje, ne zaničevanje, ker podkupljeni vojaki hudobnega duha so taki, temuč spoznaj svojega Jezusa tudi pred njimi in On bo tudi tebe spoznal pred angeli in svojim Očetom v nebesih.

Torej ti sovražni varih naj te ne begajo, pač pa naj ti bodo nebeški tvoji varih, angeli božji v tolažbo in veselje! Noč

in dan obdajajo tvoje srce, grob Gospodov, da ga varujejo in svojega Gospoda v tvojem srcu molijo in časte. Misel, da niste nikdar in nikjer sami, naj vas varuje greha, ta misel naj vam pa daje tudi pogum, ker imate pri sebi pomočnike zoper skušnjave in zalezovanje hudobnih ljudi in hudobnih duhov.

Po svoji moči torej si prizadevajmo, da bomo naredili svoje srce podobno grobu Zveličarjevemu na Golgoti, po svoji moči varujmo v njem svojega Jezusa, zanašajmo se pa tudi trdno na nebeško pomoč angelsko in ni se bati, da bi ne ohranili Zveličarja v svojem srcu do konca zemeljskega življenja, na sodnji dan pa obhajali z njim svoje veličastno vstajenje po lastnih Njegovih besedah: *Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.* Amen.

Ferd. Gregorec.

Velikonočni ponedeljek.

Pot v Emavs — pot s sv. popotnico.

Prigodilo se je, ko sta se pogovarjala,
in izpraševala, se je tudi Jezus približal,
in šel z njima. Luk. 24, 15.

Ako premišljujemo dogodbo današnjega evangelija in gledamo v duhu ta dva dobra učenca Gospodova in med njima Jezusa toliko izpremenjenega, da ga nista spoznala; ako dalje zvmemo, da se je jelo mračiti, in se je dan nagnil, ko so dospeli v Emavs, in so stopili v hišo, kjer se je Jezus razodel v lomljenju kruha, tedaj se nehote domislimo na podobnost tega pota v Emavs s potjo s sv. popotnico k bolniku. Kakor dva učenca gresta duhovnik in cerkven služabnik z Jezusom v podobi kruha; gresta v hišo, kjer se je nagnil bolniku dan življenja, in se mu mrači pred očmi in potrebuje tolažbe v svoji žalosti, razveseljenja v svoji potrnosti. Mnogo naukov ima v sebi današnja evangeljska pot v Emavs; ker si jih pa lažje obdržimo v spominu, ako jih združimo s kakim dogodkom, ki nam je večkrat pred očmi, zato hočemo danes primerjati pot učencev v Emavs s potjo s sv. popotnico. Ti pa, vstali Zveličar, bodi nam pomočnik pri tem zveličavnem opravilu!

Pot s sv. popotnico je pot dveh učencev v Emavs. Čez tri dni po svoji krvavi daritvi na križu se je pridružil vstali Zveličar dvema učencema, ko sta šla v Emavs. Prikazal se jima je pa toliko izpremenjen, da ga nista spoznala. — Kaj menite, odkod pa dobi mašnik sv. popotnico, da jo nese k bolniku? Glejte, ta sv. hostija je poprej pri daritvi sv. maše darovana nebeškemu Očetu in v podobi belega kruha se pridruži potem Zveličar svojima učencema, duhovniku in cerkvenemu služabniku na pot v Emavs, v bolnikovo hišo, kjer se bolniku mrači, kjer bo treba večerje na večer zemeljskega življenja. — Svojima učencema! Da, učenca Gospodova sta in morata biti cerkvenik, kakor duhovnik. Izbrana sta in poklicana oba v hišo božjo, v službo Gospodovo, da poslušata njegovo božjo besedo, izpolnujeta njegovo sv. naročilo, da služita Gospodu. Mili glas zvončka naj ju opozarja na blage besede Gospodove, in luč v svetilnici naj ju opominja, da naj bo tudi njihovo srce goreče v njihovih prsih. Pač mašnik celo pot ne pozabi, koga nosi na svojem srcu, in pobožen cerkvenik tudi ne bo pozabil, komu na čast pozvonkuje, komu na čast nosi gorečo svečo v svoji svetilnici.

Četudi mašnik in cerkveni služabnik spoznata svojega spremljevalca, pa vseeno srečata ljudi, ki nečejo vedeti, da je Jezus sredi med njimi. Čutijo prihajati višjo moč, toda nečejo je počastiti — sramujejo se ji ukloniti, zato se umaknejo. Reveži! — Toda takrat, ko bo prišel Zveličar z veliko močjo in veličastvom v oblakih neba sodit žive in mrtve, kam se bodo umaknili? Da, na besede Gospodove: „Poberite se, vi prokleti, v večni ogenj!“ se bodo umaknili in pogreznili v brezдно večnega pogubljenja.

Vi pa, verni kristjani, spoznajte tudi v sv. popotnici svojega Odrešenika, Zveličarja! Spoštljivo se mu poklonite ob potu, sprejmite ga s petjem ali molitvijo, sprejmite ga skozi mesto, trg ali vas, da sprejmete od njega ob odhodu blagodejni nebeški blagoslov. To javno počestčenje, to očitno spremstvo vam bo utrdilo vero in vam zaslužilo večno zveličanje v nebesih. „Kdorkoli me spozna pred ljudmi, bo tudi Sin človekov njega spoznal pred angeli božjimi. Kdor me pa zataji pred ljudmi, bo zatajen pred angeli božjimi,“ tako govori Gospod Jezus Kristus sam.

Poslušajmo dalje pogovore, ki sta jih govorila učenca na potu v Emavs. Govorila sta o Jezusu nazareškem, ki je bil prerok, mogočen v dejanju in besedi, katerega so izdali veliki duhovniki in oblastniki v obsojenje k smrti in so ga križali. —

Čujmo, ali niso pogovori mašnika in cerkvenika na potu k bolniku isti kot učencev na potu v Emavs? Kaj se pogovarjata? Sv. rožni venec molita. O Jezusu govorita, kako je za nas krvav pot potil, bičan bil, s trnjem kronan bil, težki križ nesel in križan bil. Kako rad je Zveličar v njuni družbi, ako sta zatopljena v to sv. molitev, kakor sta bila zatopljena v take pogovore učenca na potu v Emavs. O, srečna družba vernikov, ki v molitvi spremlja svojega Gospoda v sv. popotnici, njej veljajo resnično besede Jezusove: „Kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.“

Srečna je bila pa tudi ona hiša v Emavsu, v katero je stopil Gospod in se ondi razodel svojima učencema, njima, ki sta ga zapustila v njegovem trpljenju, ki sta bila kesna verovati vse, kar so govorili o njem preroki, ki sta dvomila o besedah Gospodovih, ki so tako resnične, da bosta nebo in zemlja prešla, njegove besede pa ne bodo prešle. O, kolika duševna slabost teh dveh učencev! Gospod jih le ne zavrže, stopi z njima v hišo, jima odpre oči, in se jima razodene. O, neskončna je ljubezen Srca našega Zveličarja! — Istotako kot hiša v Emavsu, srečna je tudi hiša bolnikova, v katero pride Zveličar v sv. popotnici. Tudi tu se Zveličar približa slabotnim ljudem, se jim razodeva, jih razveseljuje in kreпча. Ali ni tolažilno za naša revna srca, ko slišimo, da se je Zveličar po svojem vstajenju ljubeznivo prikazal Petru, ki ga je zatajil, apostolom, ki so ga zapustili v trpljenju, učencem, ki so dvomili o njem in nauku njegovem? Ali ne smemo tudi mi upati, da bode prišel ljubeznivo v naši bolezni v našo hišo, akoravno smo ga tolikokrat s svojim življenjem zatajili, tolikokrat v smrtnih grehah zapustili, tako malo v dejanju kazali, da verujemo njegovim besedam in naukom? Da, smemo upati, da nas bo vkljub vsem našim slabostim poživil s svojim nebeškim kruhom. On, ki živi ptice pod nebom, koliko bolj bo še nas maloverne. „Ali niste vi veliko več, kakor one?“ nas vprašuje on sam. Da, srečna je hiša ubogega bolnika, srečna kakor hiša Cahejeva, o kateri govori Gospod sam: „Danes je ti hiši zveličanje došlo.“

Ali pa veste, zakaj Jezus svojim apostolom in učencem vkljub njihovim slabostim ni zameril? Glejte, apostoli in učenci so pri vseh svojih slabostih svojega Učenika srčno ljubili. Saj je Peter rekel Gospodu: „Ako bi mi bilo tudi umreti s teboj, te ne bom zatajil.“ Ene misli s Tomažem so bili vsi apostoli:

„Pojdimo tudi mi, da z njim umrjemo.“ In Kleofa in njegov tovariš sta tako ljubila Jezusa, da sta le na njega mislila, le o njem govorila. — Tako, predragi poslušavci, moramo tudi mi ljubiti Jezusa, na njega misliti, o njem govoriti, njega obiskovati v hiši božji, zaradi njega potrpeti, zaradi njega se zatajevati, zaradi njega se ustavljati izkušnavam, zaradi njega ogibati se priložnosti v greh, potem se bo tudi nam slabotnim siromakom, rad razodeval, rad nas obiskoval in nas krepčal v našem življenju in naši smrti.

Premislimo pa še nekaj posebnega o Jezusovem vedenju! Glejte, Jezus se je pridružil učencema na poti zato, ker sta se o njem pogovarjala, ker sta ga ljubila. Da sta ga ljubila, nam je znamenje, ker sta bila žalostna radi bridkega trpljenja in grozovite smrti svojega Učenika, in zato se jima je Gospod pridružil in se ljubeznivo pogovarjal z njima. Toda, ko so dospeli v trg, ko sta hotela iti v hišo, se je Gospod delal, da hoče dalje iti, in siliti sta ga morala, da je stopil za kratek čas z njima pod streho. Kaj neki to pomeni, da se je Gospod branil z ljubljenima učencema stopiti v hišo?

Dvoje mi hodi na misel pri tem vedenju Gospodovem. O tej priliki vas opomnim, da ni dobro in prav, ako mi zvečer posedamo po drugih hišah, po gostilnah, mesto, da smo doma pri svoji družini, mesto, da smo doma pri skupni večerji, pri skupni večerni molitvi, da gremo skupno k potrebnemu počitku. Vi očetje — gospodarji, vi mladeniči, domači sinovi in posli, zapomnite si ta lepi vzgled Jezusov in ravnajte se po njem! Da nam je hotel naš Zveličar res dati ta vzgled, razvidimo iz tega, ker je le malo časa ostal v ti hiši. Ko se je razodel v lomljenju kruha, je izginil učencema izpred oči. Ta dva pa sta hitela domov in sta pripovedovala apostolom, kaj se jima je na potu zgodilo, in glejte, ko sta jim to pripovedovala, pravi sv. pismo dalje, je Jezus med njimi stal in jim je rekel: *Mir vam bođi! Jaz sem, ne bojte se!* Torej tam v tujo hišo je šel šele siljen in za malo časa, semkaj pa, kjer so bili apostoli doma, je prišel pa sam od sebe in se je z njimi dalj časa pogovarjal in je še jedel z njimi.

Pa še nekaj drugega bi utegnilo biti vzrok, da se je Jezus branil vstopiti z učencema v hišo. On, vsevedni, je moral že vedeti, kakšna je ona hiša in njeni prebivavci in je zato le siljen in nerad šel pod streho dotične hiše.

Slišal sem praviti o nekem človeku, ki ni bil ravno hudoben, pač pa silno lahkomišljen. Ta človek je večkrat prejemal Jezusa v sv. obhajilu, некоč pa so videli ljudje v cerkvi v sv. hostiji, katero je hotel ta človek zavžiti, Dete Jezuščka, kako se je branilo iti v srce tega človeka.

Zdaj pa pomisli, dragi kristjan, kako bi bilo tebi pri srcu, ako bi ti bilo dano videti Jezuščka v sv. hostiji, ki jo nese duhovnik bolniku v tvojo hišo, in ta mali Jezušček bi se branil prestopiti prag tvoje hiše, stegoval bi nazaj, proč od vrat tvoje hiše svoje nedolžne ročice. Kako bi bilo tebi pri srcu? In glej, morda se godi tako. In zakaj? Ali se morda ne shajajo v tvoji hiši pregrešni ljudje, razuzdana mladina? Ali ni morda krivično blago pod tvojo streho? Ali morda ne razjeda jeza in sovraštvo tvojega srca? Ali morda nisi ti sam nasprotnik sv. vere, nasprotnik cerkve in duhovnikov, namestnikov Kristustovih? Ali niso morda v miznici one mize, na katero bo mašnik položil najsvetejše Telo Gospodovo, zloženi in shranjeni časopisi, ki dan za dnem sramoté Boga in Sina njegovega in njegovo Mater, prečisto Devico Marijo? Ali se morda ne sliši v tvoji hiši pogosteje ime satanovo, kot pa ime božje? Ali se ne razlega v tvoji hiši pogosteje grozno preklinjevanje, kot pa pobožna molitev?

Zveličar v sv. popotnici hrepeni pokrepčati bolno mater, toda v grehe zakopani sinovi in hčere, ga zadržujejo, da ne gre z veseljem v vašo hišo. Zveličar komaj čaka, da se združi z nedolžnim srcem tvojega umirajočega otroka, toda grehi vaših poslov so krivi, da mora mašnik takorekoč siliti Jezusa v vašo hišo, k vašemu ljubemu otročičku. Jezus koprne po združenju s srcem nedolžne domače hčere, toda oče in bratje njeni, njihovo življenje greni Zveličarju prihod v hišo ljubljene bolnice.

Da, vedenje Jezusovo oni večer v Emavsu naj nam ne gre iz spomina. Premišljujmo pogosto življenje v svoji hiši in večkrat preudarimo, ali bi se ustavil Zveličar rad v naši hiši, ko bi šel mimo, ali bi ga bilo treba siliti; morda bi celo siljen ne hotel stopiti pod tvojo streho. Dobri svetopisemski stotnik je v svoji ponižnosti rekel: *Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho*, ti bi pa morda moral tako klicati radi hudobije svoje in svoje družine.

Vedenje Jezusovo pred hišo v Emavsu naj nam bodi na spomin tudi pred spovedjo in sv. obhajilom, da bodemo pri spovedi spravili vse iz svojega srca, kar bi vtegnilo odvracévati Zveličarja od nas.

Sploh imejmo nauke današnjega evangelija vedno pred očmi. Imejmo z učencema vedno Jezusa v svojih mislih, bodisi, da smo doma ali na potu, sami ali v družbi. V veselju in sreči naj nam bode Jezus varih, da ne zabredemo v lahkomišljenost ali celo v razuzdanost; v bridkosti in nevarnostih naj nam bode pa pomočnik in tolažnik.

Ne pozabite nikdar, da bode nekoč pozvonilo za sv. obhajilo in se bo popraševalo: kam pojdejo? In imenovala se bo vaša vas. „H komu pa?“ In tedaj bodo povedali tvoje ime. Takrat se bo oglasil pred vašo hišo zvonček, pa ti ne boš sprejel Zveličarja kleče pred hišo, ampak v hiši, na bolniški, na — smrtni postelji. Misli na to že zdaj, ko si krepak mladenič in čvrsta dekle! Ako boš hodil in hodila z Jezusom v mislih, po potu skozi zemeljsko življenje, se ti bo tudi Jezus razodel na smrtni postelji, in te pokrepčal s svojim mesom in krvjo, ko se bo jelo mračiti pred tvojimi telesnimi očmi. Razodel se ti bo, in te oveselil, da se bo tvoja duša vrnila, kakor učenca iz Emavs v Jeruzalem, vsa srečna in blažena v večno veselje nebeškega Jeruzalema. Amen.

Ferdinand Gregorec.

Bela nedelja.

1. Žalostni nasledki nezmernosti.

I. Nezmernež in časno premoženje.

Kateri pijančujejo in si pojedine napravljajo, hirajo. Preg. 23, 20.

Raznovrstna so dobra dela, in dandanes se mnogokrat raztrobi na vse strani, če kak bogatin dá nekaj malega od obilnega svojega premoženja za kako dobro stvar. Povem vam pa najboljšo dobro delo. Sv. apostol Jakob piše: „Ako kdo zaide od resnice in ga kdo vrne, naj ve, da kdor grešnika vrne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo smrti in pokril veliko število grehov.“ Izmed grešnikov pa noben ne napravlja samemu sebi in drugim toliko gorja kakor nezmernež v pijači, pijanec. Saj ko bi mogli zbrati vse solze, ki ji povzročajo nezmerneži, solze, ki teko vsled strahu, pomanjkanja in revščine, vsled žalosti in dušnih bridkosti, potem bi zrl pred seboj velikansko morje, ki se je steklo iz celega sveta. Ko bi se stekla vsa človeška kri, katero so prelili pijanci v raznih pretepih in

pobojih, bi imeli pred seboj veliko jezero človeške krvi, ki kliče k Bogu na maščevanje.

Ko bi zbrali vse lobanje onih, ki so padli kot žrtve pijančevanja v prezgodnji grob, kako velika gora iz samih človeških lobanj bi se dvigala pred nami!

In to gorje, ki ga napravljajo pijanci, zadeva tudi naš slovenski narod, zadeva tudi naš kraj. Strast pijančevanja nam uničuje može in mladeniče v najlepših letih, spodkupuje jim zdravje in blagostanje in peha neštivilno duš v večno pogubljenje. Zato pa ni boljšega dobrega dela, kakor če izpreobrneš pijanca; s tem rešiš njegovo življenje, ohraniš njemu in njegovi družini premoženje in mir, oskrbiš njegovim otrokom pošteno vzgojo in mu povrneš vero in čednost. Da se navdušimo za izvrševanje tega dobrega dela, treba je, da poznamo vse žalostne posledice, ki jih ima pijančevanje za človeka za čas in večnost. Zato hočem govoriti nekaj nedelj o tej pregrehi. Danes vam bom pokazal, da si ne zmernež uničuje časno blagostanje.

Časno premoženje res ni naš namen tukaj na zemlji, a neko blagostanje je potrebno človeku vsaj kot sredstvo, da si lažje pridobi večno srečo. Kdor želi samemu sebi dobro, kdor se hoče obvarovati pomanjkanja in bede, naj s pijančevanjem ne zapravlja svojega premoženja, ker blagostanje in pijančevanje ne gresta skupaj.

Že sv. pismo govori, da pijančevanje uničuje premoženje in spravlja ljudi na beraško palico. Kdor rad popiva, ne bo nikoli bogat, četudi ima dober zaslužek; če pa je bogat, bo obubožal. „Kdor pojedine ljubi, bo obubožal; kdor rad ima vino in mastnino, ne bo obogatel.“ (Preg. 21, 27). Na drugem mestu beremo: „Kateri pijančujejo in si pojedine napravljajo, hirajo in dremota (oslabelost) se s cunjami oblači.“ (Preg. 23, 20.) „Vse delo človekovo je za njegova usta, pa njegova duša se ne naiti.“ (Prid. 6, 7.) Sv. Bonaventura pravi, da te besede merijo na pijanca, ker vse delo njegovo in ves zaslužek gre skozi usta in grlo in kmalu izgine vse, kar si je s trudom prislužil. In prerok Izaija (28, 7.) pravi o pijancih, da jih vino použiva.

Pa tudi pamet sama nam pove, — saj to je naravna pot, — da mnogo popivanja stane mnogo denarja, da torej vodi v uboštvo. Četudi se posamezno za nepotrebno pijačo ne izda veliko, pa to v enem letu, v več letih že veliko znese.

Vzemimo, da kdo zapravi za pijačo vsak teden 1 K. To je na leto 52 K. V 10 letih znaša to 520 K in v 20 letih 1040 K brez obresti. — Nekemu možu, ki je bil star okrog 60 let in ni bil nikak pijanec, pač pa je rad zahajal v gostilne, so preračunili, da je zapravil s pijačo lepo svoto okrog 40.000 K (z obrestmi).

A s popivanjem se ne razpravlja le denar, izgubi se tudi čas. Kajti pijanec potratí po krčmah čas, v katerem bi bilo treba delati in si kaj prislužiti. Potem se seveda ne smemo čuditi, če je drugi dan nesposoben za delo, da potrebuje počitka. Lahko rečemo, da $\frac{1}{5}$ vsega delavnega časa se zapravi s pijančevanjem in da je to vzrok, da mnogi v pondeljkih niso za nobeno delo.

Pijača pa stori človeka tudi sploh nesposobnega za delo. Zato vidimo, da pijanec nima veselja do dela in ne potrebne telesne moči. Delo mu zastaja; in četudi delajo žena in otroci, vendar nimajo pravega veselja do dela, ko vidijo, da se oče ne meni za gospodarstvo in da obrača sad njihovega dela le v svojo nezmernost.

Navadna posledica popivanja je, da je nezmeren človek zapravljivec in lenuh. Je vedno žejen, in da si ugasi žejo, treba je denarja. Ne zasluži nič, potrebuje pa veliko in da si prežene dolg čas, igra, za kar potrebuje zopet denarja. Potem seveda se ni čuditi, da gre njegovo gospodarstvo rakovo pot. Doma čuje očitiranje družine, vidi, kako gre vse nazaj, vse ga jezi, zato beži od doma in išče v krčmi tolažbe, da v pijači uduši očitanje domačih in svoje vesti.

In kaj nam pravi vsak dan ja skušnja o pijančevanju? Dosti jih je, ki v svojem gospodarstvu ne morejo naprej; dosti jih je tudi, katerim se je precej zmanjšalo njihovo premoženje. Vzrok temu je največ pijančevanje.

Poglejmo le kmeta, ki se je udal pijančevanju. Ker posedava po krčmah, zanemarja domača opravila, delo na polju mu zaostaja in ker je polje slabo obdelano, mu ne donaša, kar bi potreboval za svoje gospodarstvo. Poleg stroškov, ki jim ima za pijačo, pridejo še druge potrebe, in ker denarja ni več pri hiši, napravlja dolgove, od katerih treba plačevati obresti. In kaj sedaj? Jeli bolj delaven, bolj skrben za domačo hišo? Kaj še! Zares, „pijanec je nesposoben za vsako delo,“ kot pravi sv. Janez Kriz. Raztrgane strehe, razpala poslopja pričajo vsem, da je njihov gospodar pijanec. Sestradena živina v hlevu, raz-

trgani, zamazani in shujšani otroci pričajo, da biva v tej ali onej hiši oče — pijanec. Ker se zanemarja gospodarstvo in pijančuje dalje, naraščajo dolgovi, in da se plačajo vsaj obresti od dolgov, mora zdaj ena, zdaj druga živina iz hleva; zdaj se odproda njiva, zdaj travnik, in končno pride še ostalo posestvo v tuje roke.

O vsakem pijancu smemo trditi, da bo, če še ni, gotovo obubožal. Ko je Diogen nekega dne videl, kako so vrgli znanega pijanca zavaljo dolgov iz njegove hiše, je rekel: „No, saj sem si že dolgo mislil, da se bo ta hiša, ki je po vinu tako dišala, enkrat odprla in svojega gospodarja vrgla iz sebe.“

Neki gostilničar je pripovedoval, da so bili v vasi, ko je odprl in začel gostilno, sami premožni kmetje. Zdaj pa je že polovico uničenih kmetij; zato se imajo zahvaliti njegovi žganjarni.

Strašno je in ne da se popisati, koliko gorjā napravi pijančevanje ravno med kmečkimi ljudstvom. Koliko jih prosi danes s palico v roki od hiše do hiše grizljaj kruha, ki so bili nekdanj trdni gospodarji! — Kako lepe so bile nekdanj kmetije v tej ali onej vasi! Sedaj pa so razprodane, razkosane, le slaba, razpala velika hiša ti priča o blagostanju nekdanjih njenih gospodarjev. — Marsikdo je prejel po svojih starših lepo domačijo, hlevi so bili polni živine, v kaščah je bilo obilo žita in tudi denarja ni manjkalo pri hiši, a vdal se je pijači in v kratkem je pognal vse po grlu. Sedaj pa mora delati kot delavec velikokrat na svojem nekdanjem posestvu, otroci njegovi pa, ki so nekdanj gledali srečnejše dni, morajo drugod iskati zaslužka. „Kjer vlada nezmernost, ji sledi beda in revščina kakor truplu senca.“ Resnico tega nam dokazujejo velikanski dolgovi, ki obremenjujejo kmečka posestva. Saj smo imeli pred nekaj leti (1900) samo na Kranjskem vknjiženih dolgov nad 126 milijonov K, od katerih je bilo plačevati obresti nad 6 milijonov K vsako leto. In ta dolg narašča leto za letom. — In kako propadajo kmetije! Od leta 1868. do 1892. ni bilo na Kranjskem nič manj kot 10.190 kmečkih posestev na dražbi prodanih. Teh dolgov in razprodaj kmečkih posestev je krivo več ali manj pijančevanje.

Tisočeri in tisočeri so že prišli na boben. Mi gledamo njihovo bedo in gorje, a le malo nam je mar, da bi se učili iz tega, da bi ne hodili po istem potu v svojo nesrečo. Gledamo grobove, v katere so drugi zakopali svojo srečo in premoženje, toda v svoji lahkomišljenosti kopljemo tudi mi sebi enak grob, ko nočemo opustiti pijančevanja.

Poglejmo še delavce! Odkod pri njih uboštvo in revščina? Odtod, ker preveč strežejo svojemu grlu. Ob nedeljah in praznikih lahko opazujemo, kako delavci tekmujejo takorekoč med seboj, kako bodo prej zapravili tedenski zaslužek. Česar pa ne morejo zapraviti ob nedeljah, mora se pognati še v pondeljek. Tako gre teden za tednom, leto za letom; pride pa starost in obnemoglost in tudi — pomanjkanje in revščina. Spolnujejo se tudi tukaj besede sv. Duha, ki pravi: „Delavec, ki je pijanec, ne bo obogatel; in kdor majhno zametuje (male reči zapravlja), bo sčasoma padel v revščino.“ (Sir. 19, 1.) In o mnogih delavcih lahko rečemo s sv. Ambrožem: „Na en dan zapijejo delo mnogih dni.“ Na Angleškem so preračunali, da gre $\frac{1}{3}$ vseh delavskih plač za pijačo, in na Francoskem izdajo delavci za opojno pijačo vsako leto nad 1000 milijonov K. Prav ima neki socialni politik v Belgiji, ki pravi: Ko bi hoteli delavci neštete svote, ki jih izmečejo za žganje, shranjevati, bi v 20 letih lahko pokupili vse tovarne, v katerih sedaj delajo.

Toda pijančevanje vzame delavcu vse, kar si prisluži. In vendar je plača nekaj častivrednega, rekel bi lahko, nekaj svetega. Zato pa se šteje celo med vnebovpijoče grehe, če se delavcu plača pridržuje ali utrguje. Ravno tako pa je tudi vnebovpijoča krivica, če delavec plače prav in vestno ne obrača, če jo zapravlja s popivanjem, svoje domače pa pusti stradati in trpeti pomanjkanje. — L. 1903. so na Nemškem zaprli očeta, ki se je sam potikal po krčmah, doma pa je pustil brez jedi zaklenjena svoja dva otroka. Eden je umrl lakote, drugega pa so komaj še ohranili pri življenju.

Kdor se enkrat uda pijančevanju, pozna le samega sebe, gleda, da ima le sam kaj, da more pognati po grlu, za družino, ženo in otroke mu ni mar, če tudi ginejo gladu.

Nekje je sedelo opoldne več mož v gostilni. Kar vstopi neka žena, kateri se je že na obrazu poznalo pomanjkanje, in pravi enemu onih mož: „Mož! ker nisi imel časa priti domov, sem prinesla sem kosilo.“ Nato postavi na mizo pokrito skledo in odide. Mož se smeja in povabi še druge, naj bi jedli z njim. Ko pa skledo odkrije, najde v njej le košček papirja, na katerem je bilo zapisano: „Dobro naj ti tekne! Je ravno tako tvoje kosilo, kakršno ima tvoja družina doma.“

In kako je s p o s l i? Tudi ti se preveč udajajo pijančevanju. Nekdaj so bili posli pridni in varčni in so si prihranili velikokrat toliko, da so ustanovili lastno domačijo in so še otrokom kaj

zapustili. Dandanes pa, dasi so posli veliko bolje plačani kot nekdej, je dobiti le redko kje katerega, da bi si kaj prihranil za stara leta. Vse, kar zaslužijo, obrnejo za pijačo, vse morajo pognati po grlu. Ker si v mladosti ničesar ne prihranijo, tudi na starost ničesar nimajo; in ko jim opešajo moči, so — berači v nadlogo sebi in drugim.

Ogromne svote se potrošijo vsako leto za pijačo. Pri nas v Avstriji se izda za opojne pijače na leto nad 2200 milijonov kron. Samo na Kranjskem izmečemo vsako leto za pijačo nad 30 milijonov kron. Potem se seveda ne smemo čuditi, da peša naše blagostanje, da je beda in revščina v deželi vedno večja.

V škodo pa, katero napravlja pijančevanje na časnem imetju, moramo šteti tudi to, kar se izda za žalostne posledke pijančevanja. Pijančevanje je predvsem vzrok, da se napolnujejo bolnišnice, norišnice, sirotišnice in ječe.

Iz tega, kar smo doslej slišali, pač lahko sprevidite, koliko škode napravlja pijančevanje. Ne uničuje le blagostanja posameznega človeka, ne spodkopuje le sreče posameznih družin, marveč naklada tudi občinam, deželam in državam velikanske stroške, katere izdajajo za ubožnice, bolnišnice, norišnice in jetnišnice. Da, tudi v naših dneh se izpolnjujejo besede sv. Duha, ki je govoril po preroku Izaiju (28, 2.): „Gorje pijanim v Efrajmu, ki se od vina opotekajo! Glej močen in mogočen (pride) Gospod kakor vihar s točo, kakor podirajoč piš, kakor deroča povodenj veliko vodá, ki se po široki deželi razlivajo.“ Kako bi mogli mi boljše opisati, kakor prerok, gorje in nesrečo, ki jo povzroča pijančevanje! A to gorje je le kazen, s katero Bog kaznuje vse, ki prelomljujejo njegove zapovedi. In ko vidimo, da zadeva kazen božja radi pijančevanja tudi našo deželo, zato nikar ne kličimo maščevanja božjega še nadalje nadse. Živimo, kakor nas opominja sv. apostol Pavel (Rimlj. 13, 13.): „Pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, . . . temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa in ne strezite mesu v poželjenju.“ Amen.

J. Traven.

2. Strah božji.

In je stopil v sredo med nje in jim
rekel: Mir vam bodi! Jan. 20, 19.

Ko se je Jezus vprvič po svojem vstajenju prikazal zbranim svojim apostolom, je bila prva beseda, s katero jih je nagovoril: „Mir vam bodi!“ S tem je pokazal, da je on res kralj miru. Kot takega ga je napovedal že prerok Izaija, ko je prerokoval, da bo obljubljeni Zveličar „knez miru“ (Iz. 9, 6.); pri rojstvu Jezusovem pa so angeli prepevali: „Čast Bogu v višavah in mir ljudem na zemlji“ (Luk. 2, 14.), v znamenje, da je Kristus prinesel na svet pravi mir. Mir torej je došel kristjanom po Zveličarju; ne bogastvo, ne kako premoženje, ali kaj drugega takega, temuč mir. Mir je tisti zaklad, po katerem hrepeni vsak človek, ker brez tega skoro ni moči živeti. Kjer ni miru, ni sreče, kjer ni sreče, ni zadovoljnosti, kjer pa ni zadovoljnosti, je žalost in nesreča. Torej miru si želi vsakdo, brez njega je človeško življenje neprestano trpljenje. Mir je pravzaprav le eden; toda na tri načine se razodeva, in sicer: mir z Bogom, mir s seboj in mir z ljudmi. Ta trojni mir mora imeti vsakdo, kdorkoli hoče res srečno in zadovoljno živeti. Predvsem pa je potreben mir z Bogom; kdor nima tega miru, tudi nima miru sam s seboj in z drugimi ljudmi. Zato pravi sv. Avguštin: „Nemirno je naše srce, o Gospod, dokler v tebi ne počiva.“ Mir z Bogom pa sklene človek v sv. spovedi in ohrani ta mir toliko časa, dokler ostane v posvečujoči milosti božji. Toda hudič, ki je nasprotnik Jezusa, kneza miru, se trudi neprestano, da bi pregnal človeku iz srca mir, da bi se on sam naselil notri z nemirom. Kakor je Bog postavil pred raj angela z ognjenim mečem, ko je izgnal Adama in Evo, da bi angel čuval vhod, tako hočem jaz danes pred vhod v raj vašega srca postaviti močnega čuvaja, ki naj odganja od srca napade peklenškega duha. Ta čuvaj je — **s t r a h b o ž j i**. Pokazal vam bom najprej 1. Kaj je strah božji, in potem 2. Kako močno in hrabro varuje srce.

1. Da spoznamo, kaj je pravi strah božji, moramo premisliti predvsem dva izreka Boga samega. Po preroku Malahiji (1, 6.) govori Gospod Bog: *Ako sem jaz vaš oče, kje pa je torej strah pred menoj?* V evangeliju pa Kristus sam svari rekoč: *Ne bojte se teh, kateri telo umore, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko bolj tistih, ki morejo dušo in telo pogubiti v*

pekel. Iz teh besedi spoznamo, da strah božji izvira iz dveh virov in sicer iz ljubezni do Boga, ki je naš nebeški Oče, kakor tudi iz bojazni pred Bogom, ki bo sodil enkrat vse naše misli in dejanja. Strah božji je torej obenem spoštovanje Boga, našega Očeta, ki je vedno pri nas, ki vidi vsa naša dela in nam deli neštevilne dobrote, kakor tudi strah pred ostrim sodnikom, ki sicer vse dobro plačuje, a tudi vse hudo kaznuje, o katerem pravi sv. pismo, da je strašno pasti v njegove roke. Da rečem na kratko: strah božji imamo, ako se zarad dobrote in pravice božje bolj bojimo Boga razžaliti, kakor ko bi morali pretrpeti vse trpljenje tega sveta. Ta strah božji je imel egiptovski Jožef; ko ga je razuzdana žena Putifarjeva hotela zapeljati v greh, zaklical je: „Kako bi mogel storiti tako velik greh in grešiti zoper svojega Boga!“ Ta strah božji je napolnjeval apostole, ko so v silnem preganjanju in trpljenju zaklicali: „Boga je treba bolj slušati nego ljudi.“ In mi, kristjani, imamo strah božji, ako se nobene zgube bolj ne bojimo, kakor ločitve od Boga, ako nobene reči višje ne cenimo kakor milost božjo, ako se nam nobeno veselje lepše ne zdi, kakor veselje nad Bogom. Tak strah božji so imeli vsi svetniki, zlasti pa vsi mučeniki, ki so svojo kri prelili iz strahu božjega. — Da pa pridemo do take popolnosti, treba je, da se v a d i m o v s t r a h u b o ž j e m, t. j. vsak dan, vsako uro moramo pomisliti, da smo popolnoma v oblasti božji, ki stori z nami, karkoli hoče, in nikoli ne smemo pozabiti, da Bog vse vidi, da je povsod pričujoč, da nas vsak trenotek lahko predse pokliče, da mu damo račun od svojega življenja. Zato moramo vsako jutro svoje srce Bogu darovati in med dnevom večkrat obljubiti mu, da se z njegovo pomočjo hočemo ogibati greha. Naša prva misel zjutraj, ko se zbudimo, naj bo: „Gospod, varuj me danes vsakega greha!“ Med dnevom, zlasti pa v skušnjavah zakličimo vselej: „Gospod, ne dopusti, da bi se jaz kdaj ločil od tebe; rajše umreti kakor pa grešiti!“

Tako, predragi v Kristusu, moramo pred svoje srce, katero smo oprali v sv. spovedi in okrasili v sv. obhajilu, p o s t a v i t i m o č n o s t r a ž o, trdnega čuvaja, da nas noben napad hudobnega duha ne bo iznenadil in premagal. Ta močni, nezmagljivi čuvaj, ki nas obvaruje greha in utrdi v dobrem, ki nam ohrani dušni mir je — s t r a h b o ž j i!

II. Kako močno varuje strah božji človeško srce, pojasni vam sledeča zgodba.

Na kraljevem dvoru v Kastiliji sta živelata dva duhovnika jezuitskega reda: Peter Faber in Anton Araoz, ki sta bila dušna vodnika vseh, ki so živeli v kraljevi hiši. Vkljub temu, da so bile v kraljevi hiši med gospodo razne nerodnosti in nespodobnosti, sta ostala ta dva meniha tako stanovitna v dobrem, da so se jima vsi čudili. Nekdaj vpraša kralj sam patra Antona Araoza: „Ljudje pravijo, da nosite vedno seboj neko čudežno rastlino, ki vas varuje vsake skušnjave in zapeljivosti. Ali je res to?“ Duhovnik se nasmehne in pravi, da je to res. Kralj pa precej radovedno vpraša: „Rotim vas, povejte mi vendar, kako se ta rastlina imenuje!“ In duhovnik odgovori zopet: „Gospod, ta rastlina se imenuje sveti strah božji. Ta ima moč, da obvaruje pred grehom in da prežene hudobne duhove.“

Kar sta skusila ta dva pobožna duhovnika v kraljevi hiši kastiljski, to skusi lahko vsakdo izmed nas v vseh razmerah življenja, namreč: da je strah božji neka čudežna rastlina, ki obvaruje vsakega pred grehom. Sv. Duh govori namreč po modrem Sirahu (1, 27.): *Strah božji prežene greh*. In drugje (33, 1.; — 15, 1.) zopet: *Kdor se Boga boji, temu se ne pripeti nič žalega*. Sv. Krizostom pa piše: „Kdor živi v strahu božjem, ta ne more grešiti.“

Torej, predragi v Kristusu, ne zanemarimo tega čudovitega zelišča — strahu božjega! Rabimo ga kot najboljšo zdravilo zoper greh, kot najboljši pomoček za ohranjenje čistosti svojega srca. Ako te napade skušnjava, ako ti pošlje hudič kakega hlapca svojega ali svojo deklo v podobi zapeljivca ali zapeljivke, reci precej odločno: „Tega ne smem! Poberi se od mene! Boga je reba slušati bolj kakor ljudi.“ In tako boš zmagal, ker boš imel strah božji. Kdor se celo svoje življenje boji Boga, ne bo se mu treba bati v smrtni uri; strah božji se bo tedaj izpremenil v tolažbo božjo. Toda, kristjan, ne izgovarjaj se: „Če bom pa zmerom v strahu živel, ne bom imel nikoli veselja na tem svetu.“ Povem ti, da tisti, ki je v strahu za svoj denar, za svoje premoženje, za svojo čast, tisti nima nikoli miru in veselja. Kdor pa živi v strahu božjem, tisti ima mirno vest; mirna vest pa je največje bogastvo, je košček nebeškega veselja na tem svetu, ker tak človek sme s psalmistom zaklicati: „Gospod je varih mojega življenja, pred kom naj bi se tresel?“ Taka duša, ki je v strahu božjem, je lahko zmerom vesela, ker se celo smrti ne boji. In spet je sv. Duh, ki zagotavlja: „Strah Gospodov donaša čast in slavo, veselje in radost ga kronata. Strah Gospodov raz-

veseljuje srce, daje srečo in dolgo življenje. Kdor se Boga boji, temu se bo na koncu dobro godilo, ta bo blagoslovljen v dan svoje ločitve.“ (Sir. I. 11.—13.)

Zato, predragi v Kristusu, ako hočemo imeti močno varstvo zoper greh in brambo za čistost svojega srca, ako hočemo biti srečni v svoji zadnji uri — bojmo se Boga, v strahu božjem izvršujmo vsa svoja opravila ter predvsem prosimo Boga za to milost, kakor je že prosil psalmist rekoč: *Gospod, presuni s svojim strahom moje meso!* Ta strah božji je eden izmed darov sv. Duha in za tega moramo posebno prositi. Potem bo Gospod Bog, ki da svojim otrokom vse, česar ga prosijo, tudi nam dal isto obljubo, katero je dal preroku Jeremiji (32, 39.): „Hočem jim dati eno srce in eno pot, da se me bodo bali vse dni; strah pred menoj hočem položiti v njih srce, da se jim bo dobro godilo in se ne bodo obrnili od mene proč.“ Amen.

† J. Benkovič.

Druga nedelja po veliki noči.

1. Žalostni nasledki nezmernosti.

II. Nezmernež in zdravje.

Zavoljo pijanosti jih je že veliko pomrlo.
Sir. 37, 34.

Med vsemi naravnimi darovi, ki jih človek sprejema od Boga v sedanjem življenju, pač ne najdemo večjega, kakor je ljubo zdravje. Saj zdravje nam slajša življenje na našem težavnem zemeljskem potovanju. Kaj mi pomaga vse bogastvo sveta, kaj vsi zemeljski zakladi, če sem pa bolan in ne morem uživati zemeljskih dobrot? Kaj mi koristi, če me ljudje časté, povzdigujejo, če zapovedujem tisočerim, pa nisem zdrav, in noč in dan zdihujem v svojih bolečinah! Kaj mi je za veselje sveta, če pogrešam zdravja! Kar druge veseli, napravlja bolniku otožnost.

Četudi je zdravje tolika dobrota, je vendar veliko ljudi dandanes, ki se ne menijo zanj. Izpostavljajo ga večkrat velikim nevarnostim in ga lahkomišljeno spodkopujejo posebno z nezmernostjo v pijači. Znano je, da ima vsaka opojna pijača v sebi več ali manj alkohola. Alkohol je neka tekočina, ki nastane, ako zavro tvarine, ki imajo v sebi sladkor, n. pr. žito, grozdje, sadje,

krompir itd. Sam na sebi je močan strup. Čistega alkohola ljudje navadno ne dobe. Več ali manj pa ga je v opojnih pijačah: vinu, pivu in žganju, ki so ravno vsled tega opojne ali upijanljive, ker imajo alkohol v sebi. Največ je alkohola v žganju, zato je tudi žganje najbolj upijanljivo in škodljivo.

Ker ljudje ne znajo zmerno rabiti opojnih pijač, ker jih zlorabijo, škodujejo s tem svojemu zdravju in si krajšajo življenje. To hočem danes dokazati.

Z nezmernostjo v pijači si človek zastruplja svoje telo in uničuje zdravje, ta največji dar, ki ga mu je podelil Stvarnik. Vprašam, ali more biti zdravje tam, kjer v nezmernosti žvenketajo polne čaše opojne pijače?

Poslušajmo, kaj pravi o tem sv. pismo. „Komu gorje? Čegavemu očetu gorje? Kdo pade v jamo? Kdo ima rane brez vzroka? Kdo kalne oči? Ali ne oni, ki pri vinu sede in pridno kozarce izpivajo?“ (Preg. 23, 29.) — Čemu ovene pri mnogih tako zgodaj cvet življenja? Zakaj je njihov glas tako hripav, njihovo oko motno, lice blede, obraz upaden? Zakaj mrjo mnogi v najlepši moški dobi, zapustivši za seboj žalujočo vdovo in nepreskrbljene otročiče? Ni li krivo v veliko slučajih tega nezmerno uživanje opojne pijače? Zato pa nas svari sv. Duh sam pred pijančevanjem: „Ne glej vina, kadar je rumeño, kadar se lesketa njegova barva v kozarcu; gladko teče, toda na zadnje piči kakor kača in strup razlije kakor bazilisk.“ (Preg. 23, 21.) In na drugem mestu govori: „Vino jih je že veliko pokončalo. Kakšno življenje ima on, ki si ga z vinom krajša?“ (Sir. 31, 30.) „Zavoljo pijanosti jih je že veliko pomrlo.“ (Sir. 37, 34.)

Tudi sv. očetje živo opisujejo žalostne posledice pijančevanja. Sv. Janez Kriz. pravi: „Telesa tistih, ki se udajajo pijančevanju, oblega cel roj bolezni,“ sv. Ambrož pa: „Zelo škodljiva za telesno zdravje je pijanost.“ Le preresnično je, kar piše sveti Bazilij: „Ker ljudje ne poslušajo opomina apostola (Efez. 5, 12): Ne vpijanite se z vinom . . . žanjejo tudi sadove pijančevanja. Zakaj telo zateče, oči postanejo motne, usta suha in žgoča? Kakor so jarki z vodo napolnjeni, dokler se izlivajo vanje hudourniki, in se posuše, ko voda odteče, ravnotako so tudi usta pijančeva nekako polna in mokra, dokler je vino v njih; kmalu pa postanejo suha . . . Kdo je tako trden, da bi se mogel ustavljati slabim nasledkom pijančevanja?“ In Tertulijan piše, da pijančevanje pro-

vzroči zgodnjo starost in naglo smrt. In res, če gledamo nezumno uživanje današnjih dni, potem se nam zdi, da slišimo govoriti lahkoživce, kakor nekdanj za časa preroka Izaija (22, 23): „Jejmo in pijmo, ker jutri bomo umrli.“ Zakaj že jutri? Zakaj tako kmalu? Ker pijančevanje vodi v prezgodnji grob.

To žalostno resnico nam potrjujejo zdravniki in o njej nas prepričuje tudi vsakdanja izkušnja.

V starih časih sta bila sloveča zdravnik Hipokrat in Galen. Oba sta dosegla visoko starost. Hipokrat je rekel: „Zmernost v jedi in pijači je najboljši pripomoček, da si ohraniš zdravje,“ in drugi: „Kdor hoče doseči starost, naj se ne naje in ne napije do popolnega nasičenja.“ Tega mnenja so zdravniki tudi dandanes; zato pa bolnikom predpisujejo zmernost. Brez tega pomočka vsa druga sredstva za zdravje dosti ne koristijo. Kdor se pa vda pijači, si ž njo vpija kal raznih bolezni. Opojna pijača poškoduje razne telesne organe: želodec, čreva, jetra, srce, živce in možgane. Zato pa imamo kot nujno posledico pijančevanja razne bolezni na pljučih, jetrih, ledvicah in srcu, v želodcu, črevesih in možganih, potem protin, vodenico, telesno oslabelost itd. „Zdravnik“ — tako piše neki zdravnik (Richardson) — „ima dan za dnem opraviti z različnimi strašnimi boleznimi, katere nimajo drugega vzroka kakor uživanje opojne pijače.“

In res, nezmernost v pijači je prvi vzrok, ki razdira človeku življenje in spravlja človeka v prezgodnji grob. „Vse vpijanljive pijače, naj bodo te ali one vrste, krajšajo človeku življenje. So takorekoč ogenj, ki ga človek pije in ki uničuje življenje na strašen način.“ (Hufeland.) „Opojne pijače tembolj spodkopujejo zdravje, čimdalj časa se rabijo in čim močnejše so.“ (Virchow.) Neki francoski učenjak (Flourens) je opazoval žalostne posledice pijančevanja in je rekel: „Moški ne umirajo, ampak se more.“ In to je resnica. Samo na Nemškem jih umrje vsako leto nad 80 000 vsled pijančevanja. Na Angleškem pa jih pomori ta strast na leto do 100 000. In pri nas? Res, da števila nimamo natančno preračunjenega, kakor v drugih državah, toda lahko rečemo, da dosti ne zaostajamo za omenjenima državama. Saj je tudi pri nas toliko razširjeno pijančevanje, posebno žganjepitje.

Kolikokrat se izpolni tudi pri nas japonski pregovor: „Najprej vzame mož požirek in potem še en požirek in potem — vzame požirek moža.“ Pijača človeka pogosto naenkrat umori, ker se ž njo zastrupi. Na Ruskem se je l. 1876. zastru-

pilo 1031 oseb. Pri nas pa je tudi vsako leto več podobnih slučajev. Bilo je pred nekaj časom brati v časopisih, da se je pri D. M. v P. blizu Ljubljane (13. 11. 1905) ob 9. uri dopoldne pijanec napil, padel v nezavest in zvečer ob 8. uri je bil že mrlič. Njegovoga tovariša, 14-letnega pastirja, ki se je tudi opil, so komaj rešili.

Pogosto se pripeti, da pijanci stavijo med seboj, kdo da bo več izpil. In posledica takih stav je, da se ta ali oni s pijačo zastrupi. Nekje so stavili fantje, bilo jih je 10, kateri bo največ žganja izpil. Izpili so več litrov žganja. Neki 18letni fant je prekosil vse druge, popil je največ žganja. Ob dveh zjutraj so šli, seveda pijani, domov. Zjutraj ob petih so pa našli onega 18letnega fanta mrtvega v postelji. Umrl je, kot se je dokazalo, za zastrupljenjem z alkoholom.

Pijanec hitreje zboli in je bolj dovzeten za bolezni kot trezen zdržen človek. Izkušnja uči, da se nalezljive bolezni najraje primejo pijancev in da so jim veliko bolj nevarne in hitreje povzročijo smrt kakor pri nepijancih. To se je opazovalo posebno pri koleri. Ko je ta l. 1848/9. razsajala na Škotskem, je od 100 pijancev in pivcev, ki so zboleli za to boleznijo, umrlo 91; od onih pa, ki niso pili upijanljivih pijač in so zboleli za kolero, jih je umrlo od 100 le 19. Zato pa je dejal dr. Adams, zdravnik v Glasgovu, ki je imel opraviti z bolniki, ki so imeli kolero, da opojna pijača stori človeka najbolj dovzetnega za kolero. Rekel pa je tudi, da bi dal, če bi bilo v njegovi moči, zapisati nad vsako žganjarno: „Tukaj se prodaja kolera.“ Tudi drugod, kjer je razsajala kolera, tako v Montrealu, Madrasa, Varšavi, so prišli do istega zaključka, da se ta bolezen hitreje prime pijancev kakor pa zdržnih ljudi. Kar pa velja o koleri, velja tudi o drugih nalezljivih boleznih. In če je dandanes toliko jetike, ali ni nezmerno popivanje veliko krivo te bolezni? „Gostilna z opojno pijačo dela za jetiko,“ pravi neki zdravnik.

Ali naj omenjam še nesreč, ki jih povzroča pijača? Kolikokrat zaloti smrt pijance hipoma! Koliko se jih ponesreči, povozi, pobije, utone, zmrzne ali zgori v pijanosti. Skoro vsak dan nam prinašajo listi poročila, da se je ta ali oni ponesrečil v pijanosti, da so dobili tega ali onega znanega pijanca mrtvega. — Ni še dolgo tega, ko so našli (13. febr. 1905.) mrtvo v nekem jarku neko žensko, znano pijanko iz G. pri Škofji Loki. Napila se je žganja. Domov gredoč je šla čez travnik; tam je bil jarek, v ka-

terem je bilo nekaj vode. Ženski se spodrsne, pade in, ker je bila pijana, si ni mogla pomagati, in se zaduši v vodi.

K nesrečam, ki jih napravlja pijančevanje, moramo šteti tudi razne pohoje in umore, ki se izvršé v pijanosti ali pa vsled pijančevanja. Že sv. pismo nam govori o njih. — Absalom, sin kralja Davida, se je hotel maščevati nad svojim bratom Amnonom. Napravil je veliko gostijo, h kateri je povabil svoje brate. Ko je bil Amnon omamljen od vina, ga je dal Absalom umoriti. (II. Kralj. 13, 28.) — Ko je bil izraelski kralj Ela v Tersi pijan, je pridrl Zambri, njegov hlapec, vodnik polovice konjenikov, ga napadel, umoril in se polastil njegovega kraljestva. (III. Kralj. 16, 10.) Tudi Simon Makabejec je pal kot žrtva pijanosti. Ptolomej, njegov zet, je napravil njemu in sinovoma veliko gostijo. Kadar pa je bil Simon vinjen in njegova sinova, je vstal Ptolomej s svojimi in so vzeli orožje in umorili Simona in njegova sinova in nekatere njegovih hlapcev. (I. Mak. 16, 16.) — Podoben slučaj nam podaja tudi svetna zgodovina. Bilo je l. 1822. Tedaj je zviti šejk Nuer v Šendi napravil veliko svečanost v čast poveljniku Izmaelu paši. Pri tej priliki so pili v veliki množini meriso, neko vrsto ondotnega domačega piva. Ko se je približal večer, so bili vsi vojaki tako pijani, da nihče ni mogel več stati na nogah. To priliko so porabili Sudanci. Nanosili so skupaj slame in sena in so to zažgali. Vsa vojska, do 4000 mož, je bila z ognjem uničena.“ (Stern der Neger 1905, zv. 3.)

Ali nai govorim še o samoumorih, katerih je več ali manj kriva nezmernost v pijači? Dokazano je, da se veliko samoumorov zgodi v napol ali popolni pijanosti. „Kdor svoje zdravje z nezmernostjo uničuje, izvrši ravnokotako samoumor, kakor če se obesi, zastrupi ali utopi,“ pravijo neverni Kitajci. Ali moremo mi kristjanje drugače govoriti? Samomorivec je tisti, ki si na katerikoli način konča svoje življenje. Tako pa ravna pijanec.

Pijanec si ne spodkopuje le svojih telesnih moči, ampak si kvari tudi svoje duševne moči. Duša in telo sta v najtesnejši zvezi med seboj. Telesna oslabeledost vpliva tudi na dušo. Zato se velikokrat pripeti, da si tudi strastni pijanci nakopljejo bolezen na umu, pijansko blaznost. Včasih traja to žalostno stanje dalj časa, včasih se pa hitro konča s smrtjo. Koliko nesrečnih žrtev je spravila opojna pijača v norišnice! „Petino vseh norišnic bi lahko zaprli, ko bi spravili alkohol s sveta.“ (Dr. Hoppe.) Zdravniki so dokazali, da je med 100 norci, 10 do 40 takih po-

stalo vsled pijančevanja. Na Nemškem jih spravi opojna pijača vsako leto do 30.000 v norišnice. Pri nas tudi ni dosti bolje.

Iz tega, kar smo doslej slišali, pač lahko posnamemo, kako veliko zlo je pijančevanje in kako hudobno ravnajo tisti, ki ne čakajo, da jim Bog pošlje smrt, temveč si z nezmernim popivanjem krajšajo življenje in kopljejo prezgodnji grob. Mi pa sklenimo danes, da se hočemo zdržati opojnih pijač, ali vsaj da jih bomo uživali zmerno. Imejmo vedno pred očmi žalostne posledice, ki jih ima pijančevanje za človekovo zdravje! Z žalostjo opazujemo telesni pogin, v katerega so se pogreznili drugi in se še pogrezajo po nezmernosti, zato pa pazimo, da se ne udamo strasti pijančevanja! Če pa smo vdani tej pregrehi, glejmo, da se je znebimo tem prej, da ne bomo izkušali sami nad seboj, da so resnične besede sv. pisma: „Zaradi pijanosti jih je že mnogo umrlo.“ (Sir. 37, 38.) Amen.

J. Traven.

2. Dve želji dobrega pastirja.

Jaz sem dobri pastir, in poznam svoje ovce, in moje poznajo mene.

Jan. 10, 14.

Božji Učenik je kaj rad v svoji učeniški službi kazal večne resnice v primerah iz stvarstva, v prilikah iz našega življenja. Znane so vam prilike o nerodovitnem drevesu, o ljuliki med pšenico, primera poslednje sodbe s pastirjem, ki loči zvečer ovce od kozlov. Pa tudi srce svojega nebeškega Očeta je pokazal v lepi priliki o izgubljenem sinu in njegovem očetu. Prav tako nam je hotel ljubezen svojega Srca pokazati v priliki s tem, da se v današnjem evangeliju primerja dobremu pastirju, nas kristjane pa ovčicam. „Jaz sem dobri pastir“, s temi besedami nam je Zveličar takorekoč odprl svoje presveto Srce in nam pokazal v njem vso svojo neskončno ljubezen do nas, vso svojo skrb za nas, vso svojo dobroto napram nam, svojim ovčicam. Ne morem vam danes povedati vsega, kolikor imajo te kratke besede lepih in tlažilnih nauk v sebi, pokazati vam hočem v tem Srcu le dve želji, kateri nam hoče razodeti Zveličar s tem, da se imenuje dobrega pastirja. Prva želja dobrega pastirja je, da so ovčice ra de pri n jem, druga, da ra de už i va jo do b ro hrano, Srce Jezusovo, dodeli milostno, da te dve želji v tvojem Srcu spoznamo, in jih vsaj po svojih slabih zmožnost.h izpolnujemo!

1. Pastirska služba ni najprijetnejša služba in težko bode te našli pastirja, da bi bil zadovoljen s svojim stanom. Vendar je pa tudi pastirsko življenje prijetno, ako je živina krotka in dobra. Posebno veselje napravlja pastirju, ako je rada blizu njega, ako pride k njemu, kadar jo pokliče, ako se mu približa, kadar stegne proti nji svojo roko in brez strahu je iz nje. Taka živina je pastirjevo veselje, njegova zabava in kratkočasje. Živina pa, ki je nemirna, ki uhaja na vse strani, ki ne mara za besedo, taka živina pa greni pastirju njegovo službo dan za dnem nanovo.

V Jezusovih besedah: jaz sem dobri pastir, beremo tudi mi lahko vso žalost njegovo, ki mu jo napravljajo neubogljive ovce; ovce, ki se ne menijo za njega, ki ne poslušajo njegovega glasu, ki se ne marajo zbirati okrog njega, svojega nebeškega pastirja. Iz teh besed pa spoznamo tudi, kako veliko veselje navdaja Jezusovo srce, kadar se ljudje, njegove ovčice, zbirajo okrog tabernakelja, kleče cele ure, da cele dneve in tudi cele noči pred Najsvetejšim. Kaka radost mora biti v srcu tega najljubeznivejšega pastirja, kadar ga spremljajo pobožni verniki v procesijah, kadar ga obdajajo na potih k bolnikom. Besede: jaz sem dobri pastir, nam razložijo to veselje natančneje kot vse drugo pripovedovanje.

Da Jezus želi človeške družbe, pokazal nam je v svojem zemeljskem življenju nešteto krat. V temni noči se je rodil v samotnem hlevcu, toda njegovo pastirsko srce je zaželelo človeške družbe; poslal je angela po pastirce, naročil je zvezdi, naj pripelje modre iz jutrovega. Ko je jel kot pastir hoditi po judovski deželi od kraja do kraja, tedaj je klical ovčicam: „Pridite k meni vsi, ki se trudite, in ste obteženi, in jaz vas bom poživil?“ Kako nevoljen je bil ta božji pastir, ko so branili učenci otročičem — jagnjičem — k njemu priti in rekel jim je resno: „Pustite otročiče, in nikar jim ne branite k meni priti; zakaj takih je nebeško kraljestvo.“ Pa ne samo vabil in klical jih je k sebi, temuč šel je tudi za ovcami in jih vodil v svoj hlev; saj je on dobri pastir, ki pusti devetindevetdeset ovac v puščavi in gre za eno, ki se je izgubila. Znano vam je, kako je zbiral svoje učence in apostole. Tega in onega je poklical za seboj od ribištva, drugega je kar vzel od cestninarske klopi, tretjemu je rekel na potu: Hodi za menoj! V hišo gre za cestinarjem Cahejem, pri gostilji sprejme grešnico Marijo Magdaleno, na križu vzame med svoje čedo spokorjenega razbojnika. Da, njegova želja, njegovo veselje je

bivati med človeškimi otroci. In ta njegova srčna želja ga je gnala, da je postavil zakrament presv. Rešnjega Telesa, da v njem prebiva v premogih šatorih po vsem katoliškem svetu kot dobri pastir pri svojih ovčicah.

Tudi mi smo tako srečni, da si je ta dobri pastir v sredi med nami postavil svoj tabernakelj, in zdi se mi, da on kliče k sebi vsako krščansko dušo z besedami visoke pesmi: „Vstani, hiti, moja prijateljica, moja golobica, moja zala, in pridi!“ Sveta cerkev, vaša skrbna mati, slši in razume ta glas svojega ženina, vašega dobrega pastirja, zato vam daje toliko priložnosti da lahko sledite milemu glasu njegovemu in prihitite k njegovemu bivališču. Vpeljala je vedno češčenje presv. Zakramenta, ustanovila bratovščino presv. Rešnjega Telesa, izpostavlja presv. Rešnje Telo cele ure in cele dneve, priporoča skupno, glasno molitev pred Najsvetejšim, zložila je molitve in lepe pesmi, ki nam krajšajo in slajšajo bivanje pri našem ljubem pastirju. O, krščanske duše, le radi prihajajte sem na ta najsvetejši prostor v celi župniji v veseli zavesti, da vsakokrat, ko prestopite cerkveni prag, napravite posebno veselje svojemu Jezusu v tabernaklju.

Kako je Jezusu ljubo, da smo pri njem in čujemo z njim, lahko izprevidimo iz besedi, ki jih je govoril z bridko žalostjo svojim spečim učencem na Oljski gori: „Tako niste mogli eno uro z menoj čuti?“ Tako z žalostjo vprašuje one mlačne kristjane, ki celo leto, in leto za letom, da celo svoje življenje ne dobe ene ure časa, da bi prihiteli k Jezusu v tabernaklju. Oj, žalostno je za ljubeznipolno srce dobrega pastirja, da ima take ovce, ki imajo za vse drugo čas, le za njega nimajo časa; ovce, ki jih je dobiti v vsaki družbi, le v družbi dobrega pastirja jih pa ni dobiti, ne v nedeljo, ne v praznik, še manj delavni dan.

To veselje, ki ga Jezusu napravljamo, ko ga obiskujemo, nam pa on tudi obilno poplačuje. Neizmerne so njegove duhovne dobrote, s katerimi nas ravno pri obiskovanjih obsipa. Mi jih sicer s telesnimi očmi ne moremo popolno spoznati, toda občutimo jih v srcu, to pa tudi lahko opazujemo, da so obiskovavci presv. Rešnjega Telesa splošno prav dobri kristjani.

Pa ne samo duhovne dobrote deli ljubezni polno srce dobrega pastirja svojim obiskovavcem, ampak svoje dopadenje nad njimi kaže mnogokrat s tem, da jih tudi v telesnih nevarnostih varuje vsake nesreče. Izmed mnogih čudovitih rešitev, naj omenim le eno, ki se je dogodila lanskega leta v mestu St. Francisko v Ameriki.

Bog je lani to mesto obiskal z grozno šibo potresa. V onem delu, ki je bil od potresa in ognja popolno uničen, stoji samostan sester presv. Srca Jezusovega. Ono strašno noč je vse bežalo iz onega kraja. Samostanske sestre pa so šle zaupno v kapelo, v varstvo božjega Srca. Ko je po ulicah vse vpilo in zdihovalo, so se glasile v malem svetišču litanije presv. Srca Jezusovega. In glejte, okrog in okrog samostana je bilo vse v ognju in zjutraj sama podrtija, samostan pa je ostal popolno nepoškodovan. „Še se gode čudeži,“ vskliknil je celo neki stotnik ameriške vojne, ko je zagledal edino samostan ohranjen sredi razdejanih poslopij.

Pohitimo torej tudi mi radi k svojemu dobremu pastirju, ker pri njem bomo gotovo dobili pomoč in varstvo v vseh dušnih in telesnih nevarnostih. Ker pa ne moremo biti vedno telesno pri njem, zato pa si prizadevajmo, da bomo vsaj v duhu večkrat med dnevom v hiši njegovi. Glejte v sredi med vami stoji njegovo bivališče, skoro od vsake hiše je vidite. Kadar se ozrete na cerkev, spomnite se na njega, na dobrega pastirja; kadar slišite biti uro ali glas zvona, spominjajte se na svojega Jezusa in pošljite mu pobožen vzdihljaj v pozdrav in priporočilo: z mislijo na njega začnite dan, in z vzdihljajem k njegovemu ljubezni polnemu srcu se poslovite zvečer pri njem, preden zatisnete oči k počitku. Tako bodete noč in dan, vse svoje življenje kot dobre ovčice zbrane pri dobrem pastirju, njemu v veselje, sebi pa v srečo dušno in telesno, časno in večno.

II. Druga srčna želja dobrega pastirja pa je, da njegove ovčice rade uživajo dobro hrano, ki jo jim daje. Dobro vam je znano, kako vesel in zadovoljen je pastir, ako se živina rada pase in jo dobro nasičeno prižene zopet domov. Kako hudo je živinorejcu, in britko se pritožuje, ako živina ne mara jesti in je pri obilni in tečni krmi suha in mršava; nikakega veselja nima s tako živaljo, temuč samo nevoljo in žalost. In glejte, živinorejcu se ne zdi škoda nikake krme, naj bo še tako dobra in draga, da jo le živina rada uživa, in vse bi rad storil in vse rad dal, da bi bilo le živini v korist.

Takole svojo srčno željo, da bi mi uživali duhovno jed, nam je hotel Jezus razodeti, ko je govoril: Jaz sem dobri pastir. Da, Jezusova srčna želja je, združevati se z našimi srci v sv. obhajilu. Poslušajmo ga, kako govori apostolom pred zadnjo večerjo: „Iz srca sem želel to velikonočno jagnje jesti z vami.“ In še preden je spremenil kruh v svoje telo, preden je rekel: „To

je moje telo," jim je velel: „Vzemite in jejte!“ In preden je rekel: „To je moja kri nove zaveze," jim je naročil: „Pijte iz njega vsi!“ Iz tega vidimo, koliko mu je bila pri srcu skrb, da bi mi uživali njego presv. Telo in pili njegovo presv. Kri. Da bi nas gotovo privabil k svoji nebeški pojedini, kako ljubeznjivo govori; „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan. Zakaj moje meso je res jed, in moja kri je res pijača. Kdor je moje meso, in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ In ako nas ne privabi ljubeznjivost k njegovi mizi, nas naj bi pa saj strah pred večnim pogubljenjem, zato govori zopet: „Resnično, resnično vam povem: ako ne bote jedli mesa Sina človekovega in pili njegove krvi, ne bote imeli življenja v sebi.“ Kako rad je govoril o kraljevih pojedinah, ki pomenjajo sv. obhajilo; pripovedoval o sreči udeležencev, in o kazni onih, ki so se branili iti na kraljevo gostijo. In kako milo vabi k sv. obhajilu vsakega kristjana z besedami: „Glej, stojim na vratih in trkam; ako kdo moj glas posluša, in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu, in bom z njim večerjal in on z menoj.“

Zato pa radi prejemanje svojega Zveličarja v sv. obhajilu. Nikar se ne izgovarjajte, da nimate kaj povedati pri spovedi. Boga zahvalite, ako res nimate kaj težkega povedati, pa pojdite zato k spovedi, da bodete naredili veselje svojemu pastirju, sebi pa množili milost božjo in zasluženje za nebesa.

Neizmerno hrepenenje Jezusovo po združenju s človeškim srcem v sv. obhajilu razvidimo tudi iz sledeče zgodbe: Sv. Julijana je bila pobožna redovnica. Živela je v velikem zatajevanju in strogo se je postila. Radi tako ostrega posta si je na starost nakopala tako bolezen, da njen želodec ni mogel prenesti nobene jedi ali pijače. Tudi to bolezen je prenaša vdano v božjo voljo, le radi tega je včasih potožila, ker tudi presv. Rešnjega Telesa ni mogla prejemati. Ko se ji je bližal konec življenja ni mogla več strpeti brez Jezusa, zato je prosila duhovnika, da naj ji prinese Zveličarja, in ker ga ne more sprejeti, naj ga vsaj ima blizo srca. Duhovnik je vslišal njeno prošnjo in prinesel sv. popotnico. Ko se pa približa z njo bolnici, je sv. hostija izginila, Julijana pa je veselega obličja izdihnila svojo lepo dušo. Ko so pa njeno deviško truplo pripravljali na mrtvaški oder, opazili so na levi prsni strani vtisnjeno podobo sv. hostije. Glejte, tako je Zveličar hrepenel priti v njeno srce, da si je na čudežen način pripravil pot vanj.

Kakor se pastirju ne zdi škoda hrane, da le čreda rada vživa, tako se nebeškemu pastirju ne zdi škoda nebeške jedi za

svoje ovčice. Po vsem katoliškem svetu je postavil shrambe nebeškega kruha. Ni mu bilo za lastno telo in kri; vse je dal, da nam pripravi hrane. Ni mu za zaničevanje, preganjanje, ne sramotenje v presv. Rešnjem Telesu; vse pretrpi, vse prenese, da imajo le ovčice dovolj nebeške jedi.

Zato pa radi zadostujmo Jezusovemu hrepenjenju, radi se zbirajmo okrog njegovih tabernakljev, radi pristopajmo k mizi Gospodovi. Ako bodemo na svetu zbrani v zboru njegovih dragih prijateljev okrog njegovega bivališča, nas bo po smrti tudi zbral okrog sebe v svojem kraljestvu; ako se bomo tukaj radi in pogosto zbirali pri angelski mizi in vživali Jezusa v podobi belega kruha, ga bomo po smrti vživali od obličja do obličja pri nebeški, večni pojedini. Amen. *Ferdinand Gregorec.*

Tretja nedelja po veliki noči.

1. Žalostni nasledki nezmernosti.

III. Žalostni nasledki nezmernosti staršev za otroke.

Bog povrača krivico očetov sinovom
in vnukom do tretjega in četrtega rodu.
II. Mojz. 34, 7.

Bilo je pred nekaj tedni — tako je pričel svoj govor župnik Jan. Kapitza v Berlinu na shodu zoper alkoholizem — ko pride proti meni pred cerkvijo mlada žena, v eni roki je imela malo dete, v drugi pa križ. Obstal sem, ko sem zagledal ta čudni prizor. Žena pride k meni, pade predme in kliče: „Gospod župnik, rešite me!“ „Kaj bi radi.“ „Blagoslovite me!“ „Kaj pa vam je?“ „Ne vem, kaj mi je. Prišla sem po slovo od vas in od cerkve, ker grem v pogubo.“ Zdaj pride mati mlade žene. „Kaj je vaši hčeri?“ „Bolna je videti, celo noč je bledla.“ Hči pa pravi: „Mati je tudi bolna.“ „Ali ste tudi vi bolna?“ „Dà,“ odgovori s po-bešenimi očmi, „imela sem zopet slab teden, pila sem. Moja hči pa ne pije.“ Zdaj mi je bilo jasno. Stara žena, znana pijanka, je imela delirij, hči pa, najboljša njenih otrok, je zblaznela. „Mati, ali veste kdo je kriv boleznii vaše hčere?“ „Vem, moja pijanost je kriva.“ Tako ste stali pred menoj, — nikdar ne bom pozabil, — mati pijanka zavedajoč se svoje krivde, zraven pa hči, ki je čutila, da se ji blaznost bliža. Da bi se rešila, vzame križ, beži v cerkev in prosi dušnega pastirja rešitve. Na njenih rokah je nedolžno dete, srečno in brez zavesti, kaka usoda ga čaka. Dolgo

smo stali tiho. „Pojdite domu, za drugo bom že poskrbel.“ „Ali bova obe z materjo pogubljeni?“ vpraša še odhajajoč. Par dni potem je bila hči že v norišnici, mati pa pije naprej.

Ta zgled nam kaže, da pijanec s svojo nezmernostjo ne škoduje le samemu na zdravju, marveč da nakopuje bolezen tudi svojim otrokom. Kako žalostne nasledke ima pijančevanje staršev za otroke, o tem bom danes govoril.

Otroci, katerih starši so pijanci, posebno žganjepivci, podedujejo od svojih staršev nagnjenje do pijančevanja. Saj je dokazano, da podedujejo otroci gotove napake po svojih starših. Sv. pismo pa tudi govori, da *Bog povrača krivico očetov sinovom in vnukom do tretjega in četrtega rodu.* (II. Moz. 34, 7.) — Tudi grški modrijan Aristotel pravi, da je oče-pijanec kriv, da so otroci tudi pijanci. In Plutarh piše: „Pijanec rodi pijanca.“ Preiskave učenih zdravnikov zlasti novejše dobe nam potrjujejo to resnico in jo izkušajo tudi dokazati. Neki zdravnik je pri svojih preiskavah našel, da je bilo med 379 pijanci 180 takih, ki so nagnjenje do pijače podedovali po svojih starših. Neki drugi zdravnik (dr. Day) je opazil, da so bili otroci očeta, ki se je šele v poznejših letih udal pijači, le deloma pijanci, in sicer le tisti, ki so bili rojeni v onem času, ko je oče pijančeval, drugi, ki so bili prej rojeni, so bili zmerni, trezni. Pomilovanja je vreden pijanec, ki nesrečno konča svoje življenje vsled nezmernosti, toda sam je kriv prezgodnje smrti. Žalostno pa je, da se grdo nagnjenje podeduje od staršev na otroke, da se kaznuje pregreha očetov nad otroki do tretjega in četrtega rodu. Nedorodni otroci, s čim ste pač zaslužili, da so vas zastrupili vaši lastni starši, še predno ste jih poznali, predno ste mogli izgovarjati ime: oče, mati! Gorje staršem pijancem! Naj ti tudi ne mislijo na žalostne posledice, ki jih ima njihovo pijančevanje za otroke, toda pred sodbo se jim bodo odprle oči in tedaj bodo spoznali in videli marsikaj, na kar niso pazili v svojem življenju.

Tesna je vez posebno med materjo in otrokom. Kar škoduje materinemu zdravju, škoduje tudi nežnemu otročiču. Nezmernost v pijači pa škoduje materi, torej škoduje tudi otročiču. Velikokrat pridejo otroci mrtvi na svet, matere ne vedo vzroka. A vzrok je opojna pijača, s katero mati škoduje sami sebi in otroku. Pač bridka zavest: kriva sem jaz, da je otrok umrl, predno je zagledal luč sveta, predno je prejel zakrament sv. krsta.

Slab vpliv opojnih pijač se kaže tudi pri dojenčih, katerih matere so udane pijači ali pa pijo v tem času opojne pijače. Zato pa se ni čuditi, da so otroci takih mater navadno slabotni, bolehavei, božjastni in da jih veliko pomrje v prvih dveh letih svojega življenja. Neki otroški zdravnik v Bernu v Švici (dr. Demme) je opazoval od leta 1878—1890 otroke 10 pijanskih in 10 zmernih družin. V družinah staršev pijancev je bilo 57 otrok. Od teh jih je 12 umrlo takoj po rojstvu za življenjsko slabostjo, 13 pa v prvih mesecih za božjastjo; 6 je bilo norih, 16 bolehavih in telesno nerazvitih, le 10 je bilo popolnoma zdravih. Izmed 61 otrok zmernih družin so umrli le 3 takoj po rojstvu, 2 v prvih mesecih, 6 je bilo bolehnih, vsi drugi pa zdravi. Tako torej vpliva pijančevanje staršev na otroke in jim uničuje zdravje in življenje že v nežnih letih ali pa jih stori pohabljenega za celo življenje. Najžalostnejše pa je, da podedujejo po starših nagnjenje do pijače. Kolikokrat opazujemo že pri malih otrocih neko čudno nagnjenje do pijače. To nagnjenje so prinesli s seboj na svet, dobili so ga od svojih staršev-pijancev. To nagnjenje pa se velikokrat pokaže šele na stara leta.

Če so pa otroci staršev-pijancev že po naravi nagnjeni k pijančevanju, kaj naj potem postane iz otrok, ki jih starši sami vadijo opojnih pijač! Otroci so morebiti še v zibeli, a že jim dajo nespametni starši pijače. Toda pijača je strup, dvojen strup za nežnega otroka. Saj jemlje otroku slast do mleka, od katerega naj bi se pred vsem redil. Opojna pijača zamori ono nežno tvarino, iz katere obstoje možgani. Otroci zastajajo v razvijanju in rasti; postanejo slabotni, slabokrvni, razburljivi. Opaža se pri njih glavobol in razne bolezni, kakor: vodenica, bolezni na želodcu, jetrih, ledvicah. Otroci, katerim starši dajo opojnih pijač, prej zbole, kakor tisti, ki ne dobe nobene opojne pijače; zbole tudi bolj nevarno in podležejo boleznim v večjem številu. Res, otroci pijancev so na slabšem, kakor otroci jetičinih staršev, saj ne prejmo od staršev samo nagnjenja do pijančevanja, marveč tudi nagnjenje do jetike, raznih bolezni na živcih in možganih. V Parizu so od leta 1880—90 preiskali 1000 božjastnih otrok. Pri 471 otrocih so našli, da je bil oče-pijanec, pri 84 mati, pri 65 pa sta bila oba. In vendar je toliko staršev, ki dajo otrokom opojnih pijač. Tisoče mater zastruplja redno svoje ljubljence s pijačo, ki jih dela neumne, tope, obnemogle, telesno in duševno pohabljenega. Ne dajajte otrokom pijače, če so slabotni, blede,

malokrvni, da ne boste krivi bolehavosti in spridenosti prihodnjega zaroda. Starši ne vidijo v tem, da dajo otrokom pijače, nič napačnega in izgovorov oziroma zagovorov imajo dovolj, če jih opozoriš na njihovo početje.

Tak izgovor je: „Človek ne more biti tako trdosrčen, da bi pustil otroke samo gledati.“ Torej ne moreš biti tako trdosrčen, da bi otrokom ne dal pijače, pač pa moreš biti tako krut in grozovit, da ga slabo vzgajaš, da ga delaš pohabljenega in mu s pijačo spodkopuješ njegovo zdravje.

Zopet drugi pravijo: „Če ne dobe pijače, ni miru pred njimi.“ Opirajoč se na ta izgovor, dajo nekatere matere nežnim otrokom v zibeli celo žganja, da utihnijo; s tem jim zamore telesne in duševne moči. Oče in mati sta zato odločena, da vzgajata otroke, ne pa da bi imela mir pred njimi.

„Saj ne dobe veliko,“ pravijo. Prav nič bi ne smeli dobiti. Tudi prav malo jim škoduje. In če bi jim tudi ne škodovalo, jih vendar treba ni vaditi pijače. Če jo enkrat poznajo in se jim priljubi, kdo vam je porok, da ne bodo pili brez vaše vednosti?

Čuje se tudi izgovor: „Dobe pijačo samo danes, ko je praznik.“ Pač grda navada, ki vceplja otrokom mnenje, da mora na praznik biti tudi pijača, da pravega veselja ni brez pijače. S tem vzgajate, starši, otroke za to, da bodo onečaščevali nedelje in praznike s pijančevanjem. Nedelje bi ljudje toliko ne skrunili, ko bi ne mislili, da se ob nedeljah mora piti. Torej ni nobenega vzroka, da bi otroci dobivali pijačo. Starši, ki dajo otrokom opojne pijače, zaslužijo kazen. Takí starši niso svojim otrokom za Bogom največji dobrotniki, marveč oni škodujejo svojim otrokom, in so takorekoč njihovi morivci. Take starše čaka velika odgovornost pred večnim Sodnikom, ko bodo morali dajati račun o sreči in in nesreči in o lepem življenju svojih otrok, katero so sami spodkopavali.

Kaj naj rečem še o starših, ki ne dajo le doma otrokom pijače, marveč jih jemlje s seboj v gostilne in jih silijo piti! Ne vem, ali so res tako nevedni, da ne vedo, kako škodljiva je opojna pijača za otroke, ali pa tako hudobni, da jim nalašč vzbujajo strast do pijače, ki stori lahko pijance. Vem pa, da se otroci, ki se niso vadili reda v jedi in pijači, ki niso vajeni zmernosti in se ne znajo premagovati, ki so se privadili pijači že v otroških letih, ne bodo ustavljali slabim vzgledom in raznim priložnostim k pijančevanju, katerih je dandanes toliko, in tako razširjeni pregrehi — nečistosti.

Tudi na dušo otrokovo pijančevanje staršev slabo vpliva. Taki otroci so večidel slaboumni, duševno nerazviti, topi, raztreseni, pozabljivi. Neki zdravnik (dr. Legrain) je opazoval 215 družin pijancev, v katerih je bilo 819 otrok. Nad 480 teh otrok je bilo telesno in duševno nerazvitih, 140 blaznih in nad 120 npravno propalih.

Toda kaj bi iskali vzgledov drugod, saj jih imamo doma dovolj. Kdor ima opraviti z otroki v šoli, skuša sam, kako leni, topi, slabega uma in spomina so otroci staršev - pijancev. In kako bi mogli drugačni biti? Pijača ne slabi le možganov staršev-pijancev, marveč vpliva slabo tudi na možgane otrok. — In če starši dajejo otrokom še opojne pijače, jim ta še bolj slabi duševne zmožnosti. — Oslabi jim spomin in to tembolj, čim več so vžili opojne pijače. Težko si kaj zapomnijo in pozabijo zopet sproti. — Oslabi razum. Otrok, ki dobiva opojne pijače, je len, zaspan, ne more misliti in duševno delovati. — Oslabi jim tudi volja Volja izgublja moč, gine veselje do dobrega; ne more se ustavljati hudemu, ker je brez volje, njegova strast pa ga vleče le k slabemu. Zato pa vidimo, da so otroci, ki dobivajo več ali manj pijače, že v zgodnjih letih pokvarjeni in seznanjeni z raznimi pregrehami. Ne bom omenjal samomorov otrok in raznih zločinov, katerih je kolikor toliko kriva opojna pijača, opozorim le na eno pregreho, ki silno razjeda lepo npravno življenje med mladino, na nečistost. Odkod to, da se ta strast toliko širi? Kriva je pijača, kajti nobena stvar toliko ne podžiga ognja grešne poželjivosti, kakor opojna pijača. Otroci, ki redno ali vsaj večkrat vživajo opojno pijačo, se kmalu razvijejo in postanejo pokvarjeni, če pride le priložnost. Le enkrat zadostuje, da se otrok napije, strast se vzbudi in začetek nečistosti je tu. To je spoznal že modri Platon, ki je zahteval postavo, ki bi prepovedovala mladoletnim piti vino. „Kaj, ko bi napravili — pravi — postavo, da se mladeničem pod 18 letom prepove vino in se jih pouči, kako nevarno je vlivati pijačo v mladostni ogenj, ki že tako plamti v njihovem telesu in njihovej duši, predno se utrdijo ob težkem delu. Če pa nimamo take postave, nas mora skrbeti, da zabredo naši mladenčiči v razuzdano življenje.“

Otroci staršev - pijancev so pa navadno tudi slabo vzgojeni, dasi je najsvetejša dolžnost staršev ravno vzgoja otrok. Koliko je očetov, ki se prav nič ne menijo za vzgojo otrok. Podnevi so pri delu, zvečer posebno ob nedeljah pa jih vleče

v gostilno. Navadno sloni vse breme vzgoje na ramah matere, ki pa potrebuje sveta in pomoči očetove. In kolikokrat obnemore mati pod temi težkim bremenom; otroci postanejo nepokorni, razbrzdani, svojeglavni, ko vidijo, da se oče zanje ne meni in tako gine spoštovanje in tudi oblast staršev.

Pa četudi starši - pijanci dajo katerikrat otrokom lepih nauk, če jih tudi kedaj svare in opominjajo, kaj pomaga to, ker s svojim življenjem, s svojo pijanostjo, preklinjevanjem, kregom, preprirom dajo otrokom le pohujšanje. Slabi zgledi staršev vlečejo otroke v slabo, da so kmalu taki, kakor njih starši, če ne še hujši.

Iz doslej povedanega pač lahko spoznate, kako žalostne so posledice za telo in dušo otrok, katerih starši so pijanci in dajo pijačo svojim otrokom. In koliko je teh nesrečnih otrok! Mnóžica teh se nam mora res smiliti. Starši, če imate kaj ljubezni in usmiljenja do svojih otrok, varujte se opojne pijače, posebno pa pijančevanja. Nikar pa tudi ne dajajte pijače, posebno žganja otrokom, da jih ne bote storili nesrečnih na duši in telesu za čas in večnost. Amen.

J. Traven.

2. Pot k nebeškemu Očetu.

Grem k Očetu.

Jan. 16, 16.

Četudi je smrt za vse ljudi neka pot iz tega sveta na drugi svet, pot iz časnega življenja v večno, vendar ta pot ni za vse enaka. Vse nas bo enkrat smrt spremila na oni svet, toda tam je tudi dvojno življenje, dvojen svet, dvojna večnost, nebesa in pekel. — Kakšna bo naša pot iz tega sveta, nas bo li smrt pripeljala v nebesa ali pekel, to bo pa odvisno od priprave, s kakršno bomo umrli, s kakršno bomo odšli iz tega sveta na oni svet, iz časnosti v večnost. Če bomo umrli z mirno vestjo, bo naša smrt srečna, če pa v grehah, bo naša smrt nesrečna pot v večno pogubljenje. Če živimo z Bogom in v Bogu, bomo tudi končali svoje potovanje po zemlji v milosti božji, in naša pot na oni svet bo le pot v pravo domačijo, pot k nebeškemu Očetu.

Glejte, iz tega tudi izprevidimo, zakaj je božji Zveličar, ko se je poslavljajal od svojih učencev in šel naproti bridkemu trpljenju in grenki smrti, zakaj je dejal: „Čez malo časa me boste spet videli; zakaj grem k Očetu.“ In s popolno pravico je ime- noval svojo smrt le pot k Očetu.

Kdo izmed nas, predragi, ne želi od srca, da bi bila tudi njegova ločitev od sveta, njegova smrt le pot k Očetu? In jeli to mogoče? Odgovor na to je kratek: „Hodi po potu, po katerem je hodil Jezus, naš božji Učenik in Gospod, potem bo tudi tvoja pot iz tega sveta pot k Očetu nebeškemu. Premišljujmo torej danes, katera je tista pot, ki vodi k Očetu.

I. Pot, po kateri je hodil Jezus Kristus na zemlji, je bila pot **l j u b e z n i**.

Iz ljubezni do nas je zamenjal svoj nebeški prestol s solzno dolino na zemlji; iz ljubezni do nas je zapustil presrečno družbo angelov in prišel med ljudi, ki so pozabili, da so ustvarjeni po božji podobi in so ga za plačilo sovražili, obrekovali in preganjali. In vendar je bila vsaka njegova stopinja delo ljubezni. Bolni, govovi, mrtvoudni, slepi, obsedeni so ga klicali na pomoč, in ozdravil jih je; žalostni so iskali pri njem tolažbe, dobili so jo. Pa ni pomagal le v telesnih stiskah, marveč še posebno rad v dušnih. Prišel je iskat izgubljenih duš, kot išče skrben, dober pastir izgubljene ovce; bil je Samaritan, ki je znal zdraviti dušne rane; bil je on tisti, ki je videl kesanje v srcu, solzo v očesu in prvi je dejal: „Tvoji grehi so ti odpuščeni!“

In teh besedi ni izgovoril samo z usti, marveč jih je zapisal tudi z lastno krvjo tje na sv. križ, kjer je zopet iz ljubezni trpel za grehe vseh ljudi; trpel za te, ki so ga sovražili in preganjali; krvavel za te, ki so ga obsodili; molil za te, ki so ga obdali z ranami in križali. — Glejte ljubezen in pot, po kateri je hodil naš Odrešenik na zemlji, pot ljubezni, do nas ljudi, do nas grešnikov!

Ta pot pa je tudi edina pot, ki vodi k Očetu. Je pa ljubezen dvojna: ljubezen do Boga in do bližnjega in imeti moramo obojno, če hočemo hoditi za Jezusom, ker je tudi sam imel obojno v najvišji meri. Ali kje je pri nas kaj ljubezni do Boga? Jo ima morda ta, ki brez premisleka prestopa njegove zapovedi? Ki ve, da je treba posvečevati praznik, ubogati starše itd. in vendar ravna nasprotno? — In kje boš našel pravo ljubezen do bližnjega? Morda tam, kjer se sovražijo bratje, sestre? prepirajo prijatelji in znanci; kjer se gleda le na to, kako bi mogel komu kako škodo napraviti; kjer se pravdajo in tožarijo za vsako malenkost, kjer se res dobita komaj dva zvesta, odkritosrčna prijatelja? O, to ni pot, po kateri je hodil naš Zveličar in ta ne vodi k Očetu!

II. Druga pot, po kateri je hodil Jezus Kristus na zemlji, je bila pot trpljenja. Sin božji je zapustil nebeško veselje in zato izvolil 33 let dolgo trpljenje na zemlji. In kakšno trpljenje? — Če gremo v njegovo domačo hišo, vidimo, kako je on, čegar je bilo vse, trpel pomanjkanje. Če ga gledamo v družbi apostolov in učencev, tudi tu ga najdemo v trpljenju! Tu ga žali njih nevera, tam nezvestoba, tu ga eden zataji, eden izda in nazadnje ga zapuste vsi. In če ga gledamo med ljudstvom? Kako so ga sovražili judovski duhovniki, pismarji in farizeji; kako nehvaležni so bili celo taki, ki jih je ozdravil, jim storil kako dobroto! In koliko je trpel potem od poti na vrt Getzemani do svoje smrti na križu! Kakšne bolečine, ko so ga rabeljni zvezali, bičali, s trnjem kronali, mu pljuvali v obraz, ga po krivem tožili in nazadnje po nedolžnem obsodili? In kakšno trpljenje, ko je potem skoro nag visel med nebom in zemljo tri ure v najhujših bolečinah. — Zares, pot Sinu božjega po zemlji je bila trnjeva, bila je pot trpljenja.

Tudi mi ne smemo pozabiti besed sv. apostola Pavla: „Če ž njim ne trpimo, tudi ž njim ne bomo poveličani.“ Ali predragi, li hodi svet za Njim tudi po tem potu, po potu trpljenja in sicer udanega trpljenja? Ali res ljubi svet pot križa, zaničevanja, uboštva? Ne križ, marveč prijetnost življenja, ne žalost, marveč veselje; ne post in zatajevanje, marveč uživanje in zopet uživanje; ne samote, kjer se človeška duša lahko zamakne v premišljevanje, kaj je namen človeka na svetu, marveč hrupne družčine z godbo in plesom, kjer se pozabi na vse, na božje in cerkvene zapovedi, in kjer se vsaj za nekaj časa zaduši nemirna očitajoča vest! To je, po čemur hrepeni naša k hudemu nagnena narava. Toda je li pa to tudi pot, ki vodi k Očetu? Sv. pismo ne pripoveduje nikjer, da bi si bil Kristus privoščil le eno grešno veselje. In ali ni stegoval svojih rok ne po svetnem uživanju, marveč po križu? Če že tedaj po pameti uživamo veselje, ki ga nam ponuja svet, o zato se pa ne smemo ustrašiti tudi trpljenja! Ne preklinjati, če nas zadene kak križ; ne godrnjati zoper božjo previdnost, če nas Bog obišče s kako nadlogo, pomneč besedi sv. pisma: da se pride v božje kraljestvo le po velikem trpljenju.

III. Tretja pot, ki je po njej hodil Kristus na zemlji, pa je bila pot pokore. Kaj, Sin božji je hodil po potu pokore? Jeli bil grešnik? Ali ni dejal vpričo velike množice: „Kdo izmed vas ne more greha prepričati? Ali vendar je ta najčistejši, naj-

svetejši delal pokoro! Toda ni je delal za svoje grehe, marveč za tuje, za grehe vseh ljudi, tudi za grehe svojih sovražnikov. Ali ni to čudna pokora? Povej mi, ki imaš prijatelja in ga res pristrčno ljubiš: ali ga ljubiš tako, da bi prevzel tudi njegove hudobije in grehe ter šel namesto njega v smrt? In kje bi se dobila oče ali mati, ki storita vse za svojega otroka, pa bi se dala namesto njega tudi kot hudodelnika peljati pred sodišče, obsoditi in na križ pribiti? In ali ni Sin božji vse to za nas storil? Da, hodil je po potu pokore, četudi ni hodil nikdar po potu greha.

Že sv. Janez je klical ljudem: Storite vreden sad pokore! Sekira je drevesu nastavljena na korenino; vsako drevo, ki ne prinaša dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo. Tudi zgled Kristusov ne govori nič drugače. Kako malo jih je, ki poslušajo ta glas! Kako malo jih verjame, da je že nastavljena sekira na korenino njihovega življenja! Koliko pa jih je, ki mislijo, da je za pokoro še zmiraj čas, da so pričeli ravno dobro živeti, da še lahko malo počakajo in uživajo sladkost greha! Ali da bi se le ne uresničila prezgodaj grožnja Gospodova nad njimi: „Če ne boste storili pokore, bodete vsi pogubljeni?“ In zastoj bo zanjo tista pot pokore, po kateri je hodil Kristus na zemlji tudi za grešnike!

O, da bi si danes vsi prav resno vtisnili v srce, da se moremo zveličati le po tem potu, ki ga nam je pokazal Kristus sam: po potu krščanske ljubezni do Boga in do bližnjega, po potu trpljenja in potu pokore. Amen. † *Ant. Lombar.*

Četrta nedelja po veliki noči.

1. Žalostni nasledki nezmernosti.

IV. Nezmernež in dobro ime.

Dobro ime je boljše kakor obilno bogastvo.
Preg. 22, 1.

Dobro ime je veliko vredno. Saj pravi sv. Duh sam: „Dobro ime je boljše kakor obilno bogastvo.“ (Preg. 22, 1.) Po mnenju mnogih ljudi sta dobro ime in življenje skoro enako vredna, dà, nekaterim je dobro ime celo dražje in ljubše kakor življenje. Tega mnenja je bil tudi sv. Pavel, ki je pisal: „Boljše bi bilo zame umreti, kakor da bi kdo mojo čast v nič storil.“ (1. Kor. 9, 15.)

Sv. Duh sam pa nas opominja, naj skrbimo za dobro ime z besedami: „Skrbi si za dobro ime; zakaj to ti bo dalje ostalo, kakor tisoč dragih in velikih zakladov. Dnevi dobrega življenja imajo število, dobro ime pa ostane vekomaj.“ (Sir. 41, 15) Velika hudobija je torej, jemati bližnjemu čast in dobro ime. A nič manj ni pregrešno, če kdo samemu sebi jemlje dobro ime in spodkopuje svoj ugled pri ljudeh. Toda skoro ga ni človeka, ki bi tako lahkomišljeno zapravljal svoje dobro ime, kakor nezmernež v pijaci. Zato pa bom govoril danes o tem, kako si pijanec s svojo nezmernostjo uničuje dobro ime.

Ljudje jako različno sodijo o raznih napakah. Marsikaj imenujejo belo, kar je črno ali narobe. Naš narod se je sicer privadil pijanih ljudi že toliko, da jih mnogokrat milo sodi, a radi tega pijanost še ne izgubi ničesar na svoji pravi podobi. Pijančevanje je in ostane za človeka sramotilna strast. Že ljudski pregovor veli: „Pijancu se izogni z nabasanim vozom.“ S tem je rečeno, da pijanec ne zasluži, da ž njim občuješ. Te besede pa kažejo tudi, da ljudje vobče smatrajo pijančevanje kot za človeka poniževalno.

Koga ne pretrese prikazen pijanega človeka? Gnjus in stud, ki ga ima trezen človek pred pijancem, jih je že veliko odvrnil od pijančevanja. „Najboljše sredstvo zoper pijančevanje je: opazuj pijanega človeka,“ — tako kitajski pregovor. Stari Špartanci so se še posluževali tega sredstva, da so odvrčevali svoje otroke od pijančevanja. Da bi jim zbudili gnjus do te pregrehe in jim vtisnili v srce ostudnost pijanosti, so vpijanili navadno katerega suznja in pijanega pokazali svojim otrokom. Pogosto se jim je ta prizor tako vtisnil v srca in jih napolnil s tolikim studom, da so se celo svoje življenje varovali te pregrehe.

Sploh pa najdemo pri paganih zelo ukoreninjen čut za zmernost. Grki so smatrali tistega, ki je pil vino brez vode, za suroveža. Kaj bi rekli o naših nezmernežih, katerim navadno še žganje ni nikdar dovolj močno! — Kralj Zelevk je prepovedal celo trto saditi, da bi vino ne bilo ljudem povod pijanosti. — Pitagora je svojim učencem popolnoma prepovedal vino, češ, „da je sovražnik modrosti in privede pogosto do norosti.“ — Modrijan Aristotel piše: Prva časa vina, ki si ga pil, ti je v zdravje, druga v razvedrilo, tretja v kes in četrta v sramoto.“ — Ko je pri Rimcih bila še v navadi stara čednost, ni bil nihče sprejet v

državno službo, kdor se je le enkrat upijani. Torej so se že pagani zavedali, da pijančevanje jemlje človeku čast in dobro ime. In mi kristjanje, naj bi zagovarjali to strast? Ali ne vidimo v luči naše sv. vere, kolikim pregreham odpira pijančevanje na stežaj vrata? In pregrehe, katerim se udaja pijanec, naj bi mu ne jemale dobrega imena?

Sv. pismo že govori: „Vino dela nečistost in pijanost razburja.“ (Preg. 20, 1.) Sv. Pavel (Efer. 5, 18) pa nam pravi: „Ne vpijanite se z vinom, v katerem je nečistost.“ -- Sv. očetje obsojajo pijančevanje kot sramotno za človeka, ker ga peha v razne pregrehe. Sv. Avguštin piše: „Pijanost je mati vseh nesramnosti, sestra pohotnosti in polom čistosti.“ Sv. Janez Kriz. pa pravi: „Pijanost je kača, ki ima več glav; — njene glave so: nesramnost, mehkužnost, pohotnost.“ Na drugem mestu pa imenuje ravno ta cerkveni učenik pijanca „sramoto človeškega rodu.“

Tudi pamet sama nam pové, da pijanec zapravlja svoje dobro ime. On pred vsem zametuje svoje dostojanstvo, ki ga ima kot človek. Res je, da ima človek vsled greha prvih staršev um zatemnen, voljo slabotno in nagnjeno k hudemu, vendar je človek še ostal najlepša in najpopolnejša stvar na zemlji. Človek je še kralj vsega vidnega stvarstva na zemlji, je gospodar sveta. O njem pravi kraljevi pevec David (Ps. 6—8): „Le malo si ga znižal pod angele; s slavo in častjo si ga ovenčal, ter si ga postavil čez dela svojih rok. Njega nogam si podvrgel vse...“ To svojo čast, to svoje dostojanstvo zapravlja pijanec. Glej, posedal je tam v krčmi in pregloboko pogledal v kozarec. Ko pride iz gostilne, kakšen je! Bog mu je dal um in voljo, a teh darov ne more rabiti, ker se mu vsled pijače vse meša v glavi. Bog mu je dal jezik, da more govoriti; dal mu je srce, da ljubi in se vnema za vse dobro. Pijanec pa ne more rabiti velikokrat jezika, vsaj za to ne, za kar bi bilo treba, in ne ljubi družega kot pijačo. Ali ni potem pijan človek v sramoto človeškemu rodu? Ali ne tepta v blato svojega dostojanstva?

Človek pa je tudi podoba božja. Ima neumrjočo dušo, ki ima um in prosto voljo, kar ga ravno povzdiguje nad živali. Toda kakor hitro se človek upijani, se oropa vseh onih prednosti, ki ga povzdigujejo nad živali, in ni za las boljši kot žival. Saj pravi sv. Bazilij: „Pijanost izpremeni človeka v žival.“ Kaj loči pijanca od živali? Oči, ušesa, noge? Vse to ima tudi žival in more te počutke boljše rabiti, kakor pijan človek. Le dušni zmožnosti:

um in volja nas neskončno povzdigujeta nad brezumno živino; te zmožnosti pa zapravlja pijanec in se ponižuje tako do živali, dà, celo pod žival. Žival pije, dokler je žejna; več ne bo pila. Pijanec pa ne pozna nobene meje in pije, dokler ne izgubi svojega razuma. Izpolnujejo se nad njim besede sv. Duha: „Človek pa, ki je v časti, ne pomisli, enak je neumnim živalim in njim podoben.“ (Ps. 48, 13.) Zato pa piše sv. Jan. Kriz.: „Koliko boljši od pijanca je osel in koliko zlahtnejši pes. Zakaj? Te živali ne pijo več, kakor potrebujejo. Vi pijanci pa ste slabši kot žival, ker izlivate vaše 2-, 3-, 4- do 10krat toliko, kolikor potrebujete in vam dopušča zdravje in premoženje.“ — Neki angleški slikar (George Morland), ki je umrl kot žrtev pijančevanja, je zaukazal, naj mu napišejo na grobni spomenik: „Tu leži pijan pes.“ Kaj ne, lep napis! In vendar nam potrjuje resnico, da pijanec zametuje svojo človeško čast in se ponižuje do živali.

Pijanec pa si tembolj spodkopuje dobro ime in si nakopuje tem večjo sramoto, čimbolj se udaja pijači. Ta strast mu vtisne tudi zunanje znamenje njegove pregrehe, da mu postanejo lica zabuhla, nos rdeč, ustnice modre. Z drugimi grešniki imamo navadno še sočutje, pijanec pa se nam studí. Vsi ga zaničujejo in celo otroci na cesti se norčujejo iz njega. „Pijanec je nadležen prijateljem, v zasmeh sovražnikom, poslom zaničljiv, ženi pristuden, vsem pa neznosnejši od nespametne živali.“ (Sv. Jan. Kriz.)

Že sama beseda — pijanec — pogosto zadostuje, da izgubi človek dobro ime. Naj bo kdo še tako prebrisan in moder, učen in izveden, a če o njem govore: pije preveč, pijanec je, tedaj je proč z njegovim ugledom, dobrim imenom. Tega mnenja so bili nekdanj tudi farizeji. Sovražili so Jezusa, iskali so na njem slabosti, pa jih niso mogli najti. Ker so ga pa videli na gostiji pri Caheju, pri Lazarju in njegovih sestrah in drugod, zato so rekli: „Glejte, človek je požrešnik in pijanec.“ (Mat. 11, 19.) S tem so ga hoteli očrniti pred ljudmi in mu vzeti dobro ime.

Toda pijanec ne izgubi le sam dobrega imena. Sramota zadene tudi otroke. Pogosto se jim očita, da so otroci slabih, pijanskih staršev. Če je oče pijanec, ga že gledajo po strani, češ jabolko ne pade daleč od drevesa.

V mestu Oswego pri New Yorku si je vzel neki pijanec življenje. A predno se je končal, je zapisal te-le vrstice: Družbi zapustim slabo ime, slab zgled in spomin, ki bo kmalu pozabljen. Svojim staršem zapustim toliko gorja, kolikor ga morejo v svoji

slabosti še prenesti. Bratom in sestram zapuščam toliko sramote, kolikor bi jo mogel sploh provzročiti. Ženi zapuščam potrto srce in življenje polno sramote. Vsakemu svojih otrok zapuščam revščino, nevednost, slabotnost in zavest, da je šel oče kot pijanec v grob.“

Sramotno in zaničevanja polno je ime pijanec. A še veliko grje in sramotnejše je ime pijanka. In vendar se jih tudi med ženskim spolom dobi dandanes toliko, ki ljubijo opojne pijače, ki pijo celo žganje. Če je žena pijanka, kje je red v hiši, kje pravo gospodinjstvo? Kdo naj čuje nad posli in jih navaja k marljivosti, če je gospodinja pijana? Kakšna je vzgoja v taki hiši, kjer se mati vdaja pijači? Zares, hiša, kjer je gospodinja pijanka, mora propasti. Saj le dobra, le skrbna gospodinja podpira tri ogle pri hiši.

Že stari paganski narodi so ženskemu spolu prepovedovali opojno pijačo. Pri Rimljanih so kaznovali žensko, ki je spila kozarec vina prav tako, kakor da bi se pregrešila s prešestvom. Pisatelj Plinij nam pripoveduje, da je neka imenitna rimska gospa pila nekaj več vina, kakor ji ga je zapisal zdravnik, zato pa ji je sodnik Cen-Domicij odvzel za kazen njeno doto. — Neki Mecenij je zalotil svojo ženo, ko je pila vino. To ga je toliko razkačilo, da je planil ves besen nad njo, jo pretepal toliko časa, da je mrtva obležala na tleh. Radi tega ga niso kaznovali, temuč mu je Romul prav dal in ga celo pohvalil. — In Fabij Piktora nam pripoveduje, da je neka žena plemenitega stanu morala lakote umreti samo radi tega, ker je odprla skrinjo, kjer so bili shranjeni ključi od vinske kleti. Tako so se torej že paganom studile ne samo ženske pijanke, ampak tudi one, o katerih so sumili, da imajo želje po vinu. Zakaj so tako ostro in kruto postopali? Ker so vedeli, da, če se udajo ženske pijači, potem se useli vse gorje pijančevanja v njihove hiše.

Če je bilo že pri paganih sramotno, če je ženska pila, kaj naj potem rečem o dekletih, ki ob nedeljah in praznikih zahajajo v gostilne in se tako že v zgodnjih letih privajajo pijači. Čudno zares, da iščejo dekleta razvedrila in veselja pri opojni pijači! Gotovo si s tem ne pridobe časti in ugleda. Saj če bi se tudi ne pilo čez mero, vendar se s popivanjem po gostilnah širi razbrzdanost in razuzdanost med mladino. „Vino dela nečistost in pijanost razburja,“ pravi sv. Duh (Preg. 20, 1.). Žene in dekleta naj bi ne hodile po gostilnah. „Dekle, ki služi v gostilni, je takorekoč izgubljena,“ pravi neki moder mož. Zakaj tam vidi in sliši razne nerodnosti. Dekle pa, ki zahaja v gostilne in tam posedla v družbi z drugim spolom, da spoznati, da ni več dekle

ali da ne misli in noče ostati več pošteno dekle. Tako dekletje zametuje namreč svojo dekliško čast, pohujšuje dobra dekleta in napravlja veselje peklu in spridenim, razuzdanim ljudem. Zato pa, dekleta, če vam je mar dekliške časti, če ste ponosne na to, da ste poštena dekleta, nikar ne zahajajte v gostilne, nikar ne posedajte tam z drugim spolom pri pijači. Tam si bote uničile svojo žensko čast in svoj ugled, zapravile pa tudi sramežljivost, ki je prava dika in najlepši kras ženskega spola.

Pijančevanje jemlje torej človeku čast in poštenje, uničuje mu ugled in dobro ime, zato pa se varujmo te sramotne pregrehe! Kajti tudi nam veljajo besede apostola Petra (I. 5, 8): „Bratje, bodite trezni in čujte!“ Čujmo sami nad seboj, nad svojo poželjivostjo. Zatajimo in premagu mo sami sebe in svoje strasti, posebno pa poželjenje po pijači, „da ne bomo sovražniki križa Kristusovega, katerih konec je poguba, katerih Bog je trebuh in hvala v njih sramoti.“ (Filip. 3, 19.) Amen. *J. Traven.*

2. Trije vzroki strahu pred smrtjo.

Grem k njemu, ki me je poslal.
Jan. 16, 5.

Grem k njemu, ki me je poslal. Te besede je Gospod Jezus izgovoril na večer pred svojim trpljenjem; naznanil je z njimi svojim učencem svojo bližnjo smrt, zakaj le s trpljenjem in smrtjo je moral iti v veličastvo svojega Očeta. (Luk. 24, 26.) Pa kako mirno in udano je Jezus pri koncu svojega življenja tako govoril; vedel je prav za gotovo, da drugi dan bo njegovo telo počivalo že v grobu, pa nobenega strahu, nobene boječnosti, nobene žalosti ni bilo videti na njem. Nasprotno pa so bili učenci vsi prestrašeni, ko so slišali svojega učenika o svoji bližnji smrti govoriti. Kakor učence Jezusove, tako in še veliko bolj izprehaja še zdaj največi del ljudi strah in žalost pri misli na svojo lastno smrt. Zato je pa tudi zdaj prav malo ljudi, ki bi radi mislili na svojo smrt, kakor so svetniki mislili, veliko več si ljudje tako misel in spomin na to, kar je mogoče, izbijajo iz glave. Kaj pa s tem pridobijo? Ali jih mar smrt ne bo našla? Ali bo smrt mar na nas pozabila, če mi nočemo na njo misliti? — Zakaj pa se ljudje smrti bojé? In kako si moremo strah pred

smrtjo — ako ne odpraviti, pa vsaj zmanjšati? — Na te dve vprašanji vam hočem danes odgovoriti v imenu Jezusa in Marije. —

Trije poglavitni vzroki so, zavoljo katerih se navadno bojimo smrti: 1. zavoljo ločitve duše od telesa, 2. zavoljo sodbe, ki pride po smrti, in 3. zavoljo pozemeljskih vezi, ki jih raztrga.

I. Smrti se bojimo že same po sebi. Zakaj smrt je ločitev duše od telesa. Duša in telo sta skupaj, Bog ju je sklenil in odločil, da naj skupaj živita, in po božjem namenu bi nikdar ne imela ločena biti. Zato pravi sv. pismo: „Bog smrti ni naredil.“ (Mod. 1, 13.) Greh je smrt na svet pripravil; smrt je torej kazen zavoljo greha in ravno zato nekaj strašnega, česar so se tudi svetniki bali, in nekaka groza nas izprehaja pri misli na smrt. In če se spominjamo, da bomo tudi mi umrli in da bomo morali vse zapustiti, koga bi potem nekaka groza pred smrtjo ne izprehajala? — Vendar naša sv. vera ima v svojih zveličanskih resnicah moč, ta strah pred smrtjo zmanjšati in premagati. Zakaj takrat, ko se umirajočemu pobožnemu kristjanu zaprejo telesne oči, da več ne vidi pozemeljskega solnca, se mu odprejo dušne oči, in zagleda vse druge večje dobrote in lepote, kakršnih nobeno pozemeljsko oko še ni videlo in jih videti ne more, ker tam mu sveti nebeško solnce in prava in večna luč. Zraven tega nas sv. vera uči, da telo ne bo zmerom trohnelo v zemlji, in da duša in telo ne bosta zmerom ločena ostala, ampak da se bosta zopet sklenila za večno življenje; zakaj Kristus je tudi smrt premagal s svojim vstajenjem. Če se torej naša narava hoče tresti pred smrtjo, se moremo v živi veri s pobožnim Jobom tolažiti, rekoč: „Vem, da moj Odrešenik živi, in da bom poslednji dan iz zemlje vstal, in s svojo kožo obdan in v svojem mesu gledal svojega Boga.“ (Job. 19, 25–27.)

II. Pa morda kdo poreče: „Jaz bi se ravno smrti tolikanj ne bal, ko bi mogel upati, da bo po smrti moja duša prišla v nebesa, in da bom na sodnji dan s častiljivim telesom od smrti vstal; pa za to imam malo upanja, veliko več se bojim, da moje duše po moji smrti nič dobrega ne čaka, in da vtegneta kdaj duša in telo zavržena biti.“ Zakej sv. apostol Pavel pravi: „Človeku je odločeno umreti in potem sojenemu biti.“ (Heb. 9, 27.) In ta sodba bo silno ostra, natančna in odločilna za vso ne-

skončno - večnost. Smrti se torej najbolj bojimo zavoljo sodbe, ki po smrti pride, in oh! ko bi mi vedeli, kako ostra in natančna bo božja sodba, bi se je še vse bolj bali, in marsikateri izmed nas bi ne živel tako lahkomišljeno in pregrešno. — Ali pa more sv. vera tudi ta strah pred božjo sodbo po smrti kaj zmanjšati? Gotovo; zakaj vse je le na tem ležeče, kako da je živel ta, ki se božje sodbe boji.

O kristjan, ali se mar zato smrti in božje sodbe bojiš, ker ti vest očita, da si slabo in pregrešno živel v pijančevanju, v nečistosti, v krivicah, v sovraštvu in se nič ne prizadevaš za poboljšanje, za dobre spovedi, in za dobra dela in trdovratno živíš v pregrehah, oh! če je to, potem o kristjan, se po vsi pravici moraš tresti pred smrtjo in božjo sodbo; zakaj „smrt grešnikova je silno huda,“ pravi sv. pismo. (Ps. 33, 22.) In kako ostra bo božja sodba, ko te bo Bog sodil čez vse tvoje prostovoljne hude misli in želje, grde besede in ostudna dejanja in zamudo toliko dobrih del in toliko let tvojega življenja. — Vendar pa ne samo bati se smrti in sodbe — te, o grešnik, uči sv. vera —, ampak uči te tudi ubežati pred prihodnjo božjo jezo ali ostro božjo sodbo. Zakaj sv. vera grešnika z zveličanskim strahom zato napolnjuje, da bi se izpreobrnil k pokori in poboljšanju življenja, in da bi se mu potem ne bilo treba tolikanj smrti in sodbe bati. Zatorej, o grešnik, zapusti že enkrat pot hudobij in pregreh, poboljšaj svoje življenje, skrbi, da se z dobro, dolgo spovedjo z Bogom spraviš, potem bo Bog milostljiv sodnik. — Glejte, kako more vera tudi pri grešnikih zmanjšati strah pred smrtjo. Ti pa, o kristjan, ki se v resnici prizadevaš, Bogu služiti in ga iz vse svoje moči ljubiti, zakaj se tolikanj bojiš smrti? Ako se vsakdanjih slabosti in pomanjkljivosti večkrat skesano izpoveduješ in se zoper izkušnjave zmerom vojskuješ in se za dobra dela prizadevaš in rad razžalnikom odpuščaš, smeš upati, da bo Jezus tebi milostljiv sodnik, in se ti torej ni treba preveč smrti in sodbe bati.

III. Poslednjič se marsikateri tudi zato smrti boje, ker smrt raztrga vse pozemelske vezi in človeka loči od pozemelskega premoženja in dobrot in veselic in od ljudi, s katerimi živi skupaj. Misel na to ločitev pač marsikaterega težko stane, vendar katerega? Posebno take, ki so na časno premoženje, na denar in na pozemelske veselice vsi navezani. Zato pravi sv. pismo: „O smrt! kako grenak je tvoj spomin človeku, ki ima svojo srečo v premoženju,“ (t. j. ki ne pozna druge sreče, kot le srečo v pre-

moženju), „možu, ki v miru“ (ter v pozemeljskih veselica) „živi kateremu gre v vseh rečeh po godu“ (Sir. 41, 1, 2) in ima tako nekaka pozemeljska nebesa. — In dalje pravi sv. pismo: „O smrt! kako ljuba je tvoja sodba revnemu človeku in njemu, ki peša v močeh.“ (Sir. 41, 3.) Zategavoljo, o kristjani! nikar ne navezujemo na nobeno pozemeljsko reč svojega srca, potem nam o smrti ne bo težko se od pozemeljskih reči ločiti, tako nas sv. vera uči, ker bomo dobili v nebesih dobrote, katere so čez vso primero veliko več vredne, kot vse pozemeljske dobrote in veselice.

Ali težje, kakor od premoženja, stane marsikaterim ločiti se od svojih ljubih sorodovincev in prijateljev; kako težko stane n. pr. starše svoje še nepreskrbljene otročiče, otroke svoje starše zapustiti! Ka o težko stane umirajočega, ako vidi okoli svoje smrtnne postelje svoje ljube, ki se milo jokajo zavoljo njegove bližnje izgube! Zares mili pogled! Vendar pri luči svete vere tudi ta ločitev ni tako težka in grenka. Sv. vera nas uči, da se bomo kdaj zopet videli, in da potem ne bo nobene ločitve več. Bog daj, da v nebesih! — Sv. vera nas uči, da Bog, ki ptice pod nebom živi, bo tudi skrbel za tiste, ki jih na svetu zapustimo. Saj nas izkušnja uči, da za marsikatere zapuščene otroke drugi ljudje bolje skrbijo, kot lastni starši, ki so jih preveč mehkužili ter jim gledali skozi prste.

In tako smo danes videli, kako naša sv. vera celo smrti jemlje to, kar ima strašnega in grenkega nad seboj, če le resnice sv. vere trdno verujemo in božje in cerkvene zapovedi izpolnujemo. Sv. vera nam namreč kaže, v kako srečno življenje pride duša pravičnega po smrti, in te sreče bo po vstajenju tudi telo postalo deležno. — Sv. vera nas uči, da nedolžnega in pravega spokornika tudi ostri božji Sodnik ne bo zavrzel. — Sv. vera nas uči, da naj nikar ne navezujemo svojega srca na pozemeljske reči, ker moramo o smrti vse zapustiti, in da se bomo kdaj zopet videli. Vsi potolaženi s takimi resnicami moremo s sv. Pavlom reči: „O smrt, kje je tvoje zelo? O smrt, kje je tvoja zmaga?“ (I. Kor. 15, 55.) Pri luči sv. vere hočemo torej živeti, ker le vera nas tolaži v življenju in ob smrtni uri. Amen. † J. Kerčon.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča.)

Č. Vzgojna sredstva.

2. Sv. spoved.

Brez mene ne morete nič storiti.

Jan. 15. 5.

Karkoli vtrjuje človeka v krščanskem mišljenju, vse to je zanj pripomoček, da more doseči cilj krščanske vzgoje.

Med take pripomočke šteje Alban Stolz: privado, dober zgled, pouk, opominjevanje, svarilo, plačilo, kazen, berilo, molitev, spoved, sv. obhajilo.¹⁾ Nekateri pripomočki so naravni, kakor zgled, plačilo, kazen — ti pripomočki so potrebni pri vsakeri odgoji, če se vpošteva vera ali ne. Tukaj odločuje le bolj človeško delo. — Verski nauk pa je, da je milost božja k zveličanju potrebna. Tista vzgojilna sredstva, ki nam naklanjajo milost božjo, so nadnaravna: pri njih ne dela samo človek, ampak tudi Bog z božjo pomočjo. Ako smo zadnjič govorili o molitvi in sv. maši, sta to nadnaravna pripomočka, po katerih dobiva človek dejansko milost.

Še večjega pomena za vzgojo so potem sv. zakramenti, ki podeljujejo posvečujočo milost! Gre se torej danes zato, da vam pokažem, kako silno potrebno je, da hodijo otroci večkrat k spovedi, k sv. obhajilu in da se dobro pripravijo za prejem zakramenta sv. birme? Kako radi bi nasprotniki božji vse to v nič dali, iz šole vrgli vse zakramente, da bi se jih niti ne omenjalo ne!

Ponovimo kratko: sv. zakramenti so božja, Kristusova ustanova; po sv. zakramentih sv. Duh posvečuje vernike, vžiga jih za ljubezen božjo, vtrjuje v dušnih bojih, da zvestobe Kristusu ne prelomijo. Gospod je govoril: „Brez mene ne morete nič storiti.“ (Jan. 15., 5.) — „Vse zamorem v njem, ki mi daje moč“, uči sveti Pavel. Zato hodimo k spovedi, da ukrotimo svojo razbrzdano, spačeno voljo in jo pripeljemo na tisti tir, ki vodi k Bogu.

Ta pomen imajo sv. zakramenti za vse ljudi, ne samo za vas odrasle ampak tudi za otroke.

¹⁾ Erziehungskunst, 301 329.

Spoved je za nežna otroška srca silno važnega pomena; in ako se pripravljajo otroci za sv. obhajilo, ne vzemite tega površno.

Obrnimo danes svojo pozornost na spoved.

a) Splošno — o spovedi. Naj navedem tri izreke:

1. „Videl sem mlade ljudi, ki so živeli v najbolj nevarnih priložnostih (namreč v mestu Parizu), pa so vendar čisti ostali. Kaj jih je otelo? Mesečna spoved!“ (Segur.)

2. „Katoliška vzgoja nima nobenega boljšega pripomočka, da tudi za poznejša leta vspehe dobre vzgoje zavaruje, da teh ne zgubijo, kakor vredno prejetanje sv. zakramentov. Če je tudi kdo v mladosti bil dobro vzgojen, ko odraste, ga vendar čaka veliko hudih nevarnosti, da se pokvari. — Verjetno pa je, da bo vse te nevarnosti premagal, če se bo navadil prejemati mesečno sv. zakramente. Na ta način dobi v spovedniku novega odgojitelja, in še boljšega odgojitelja v Jezusu v sv. zakramentu, ki mu ostaneta zvesta prijatelja do smrti. Glavna stvar je, da mlad človek ne pretрга tistih vezi, s katerimi ga Bog hoče držati in oteti v boju življenja.“ (Alban Stolz, Erziehungskunst, 340.)

3. „Mladič, ki se dobro drži, a samo redkokedaj pride k spovedi, je čudež; spoved in sv. obhajilo samo na vsake kvatre je za mladeniča kakor kaplja vode na razbeljeno železo.“ (P. Doss — v. Drammer, Vademecum für die Praesides der Jünglingsvereinigungen, p. 40.)

Mater, ali hočem še kaj povedati o potrebi spovedi za mlade ljudi? Menim, da ni potreba? Upam, da to čutite same. Ali ne priporočate otroku, ko gre na tuje: „Glej, da boš hodil, da boš hodila k spovedi.“

b) O otroški spovedi, posebno o prvi sveti spovedi.

Kako lepa, čista je bila duša novorojenčka, ozaljšana z božjo doto posvečujoče milosti. Pa dete je rastle . . . rastle . . . in glej, v otroškem srcu se je jel kazati plevel . . . ljulika. Kolika nevarnost, da ta ljulika božjo milost zamori! Katera mati ne bo vesela, da je njeno dete ljubo Jezusu, Mariji, angelčku varihu! Katera mati se ne bi tresla, če vidi, da se otrok oprijema razbrzdanosti, zlobnosti . . . O hudo se pri otroku tako hitro zaredi samo od sebe!

Tu je spovednik tisti vrtnar, ki s svojo roko poruje nepotrebni plevel iz otroškega srca, da ga zopet osnaži in priprav posodo za novo milost božjo!

Kako svet, pomenljiv je torej čas prve sv. spovedi!

Kakošno dolžnost ima mati:

1. predno gre otrok k sv. spovedi, 2. kaj takrat, ko gre k spovedi, 3. kaj potem, ko otrok pride od spovedi.

1. Pred spovedjo. Priprava se mora nanašati na pet reči, ki so k zakramentu sv. pokore potrebne . . .

Izpraševanje vesti. Vest je božji glas, ki opominja dete, kaj naj stori in dela. Vest mu pravi, da ga Bog vidi . . . če ga tudi starši ne vidijo, Bog ga vidi . . . Bog plačuje dobro, kaznuje hudo. Vest je od Boga, vendar nimajo vsi ljudje enake vesti, ker si jo popačijo z grešnim življenjem (vest paganov, ki so malike častili z nečistovanjem; vest otrok v pijanskih družinah; vest otrok pri tatinskih starših; domnevanje, da gosposki človek sme marsikaj storiti, kar kmečki ne sme). Zato je važna dolžnost, otroku buditi vestnost, da spozna, kaj je greh. Včasih se krega otroka za prazen nič, če je neroden, če je kaj ubil — kriči se nad nim, če iz lahkomišljenosti ni bil brz pokoren — tako otrok pozabi na to, kdaj Boga žali. (Prve tri božje zapovedi.) Kar je zlobnega, naj se kaznuje; črno mora biti zmeraj črno.

Otrok se mora tudi učiti ljubiti Boga — zato moli zjutraj in zvečer, zato gre v cerkev. (Čemu je Bog vstvaril človeka?) Vprašanje za spoved: Ali si dosedaj ljubil Boga? — Tudi brate, sestre, strica, teto, staro mater, druge otroke — treba ljubiti. *Potem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, ako se bote ljubili med seboj.*

Opozori mati otroka, da je sam Bog dal četrto zapoved božjo. Če ni ubogal staršev, jih dražil, se vedel svojeglavno, če ni molil za-nje — povej mu, da je bil to greh, ki se ga mora povedati pri spovedi. Pokorščina je le tedaj Bogu ljuba, če otrok sluša z veseljem in ne samo radi šibe.

Otroške stanovske dolžnosti: pri delu, da pomagajo staršem — v šoli, da so pazni in se radi učijo, posebno krščanskega nauka — da pazijo na živino na paši. — Lenoba je vseh pregreh grdoba. Posebno lene učence je treba opozoriti, da se pregrešé, če zlati čas mladosti zapravljajo.

Sramežljivost . . . Kje se otroci najraje pregreše zoper sramežljivost? Pri igri, na paši, pri kopanju, ko hodijo k svoji

potrebi, v postelji. Otroci delajo nečiste stvari, ko še ne vedo, da so greh, slutijo pa, da ni vse prav! O tem še pozneje!¹⁾

Razposajenost. — Uljudnost je varihinja čednosti. (Baumgartner l. c.) Kako nagajivi so radi otroci? Ali storé v tem stariši svojo dolžnost?

Lažnjivost — je grd madež na človeku. Zakaj je otrok lagal? Ker je preveč jezičen — pokora potem: molčati! Ker se rad baha — tacega otroka osramotiti. Ker se preveč boji, da bi ne bil kaznovan, zaprt — tu zadene krivda starše, učitelje, ker ravnajo preostro z otrokom. Če je otrok lagal iz zlobnosti, nevoščljivosti, vselej ostro kaznovati. — Lažnik mora odkritosrčno priznati, da je lagal. Kaj pa če starši lažejo? Napake pri spovedi — da ni kesanja in nobenega poboljšanja.

Pravičnost. . . . Temu nasproti: zmikanje sladkarij po shrambah, poškodovanje sadnega drevja, zmikanje igrač . . . Kar ni tvoje, pusti pri miru . . . Kako važno je, da se otroka zavrne in kaznuje za prvo tatvino. Nazaj mora nesti in obljubiti, da ne bo več storil, in prositi odpuščanja, komur je kaj vzel. (Opozarjati je treba na napake: živino pasti in drva nabirati po tujem svetu, sadje krasti.)

Zatajevanje. . . . Kako potrebno je to v času, ko vse dirja za uživanjem . . . Le kdor zna sam sebe premagati, more res biti Kristusov učenec. Kako je z otroci? Govorijo, kar hočejo; hodijo, koder hočejo; pijo, kolikor hočejo; vedejo se, kakor hočejo — nobenega reda, nobenega strahu. (Sladkarije. Nove obleke. Svoje glavnost otrok.) Pomoček: misel na Kristusovo trpljenje.

2. Dolžnost, ko gre otrok k spovedi.

1. Govorimo o tem, kako vesel je Oče nebeški, če se grešnik resnično spokori. (Izgubljeni sin.) — 2. Skušaj moliti z otrokom s v. križev pot kako nedeljo prej, predno pride k spovedi, da obudi lažje kesanje. — 3. Povej mu še enkrat način, kako naj se vede pri spovedi. Če mu mati nič ne govori o spovedi, misli, to ni nič posebnega. — 4. Povdarjaj, da se ne bo bal kakega greha povedati. — 5. S seboj naj vzame mašne bu-

¹⁾ Es ist entschieden verwerflich, die Kinder schon auf der Stufe der Volksschule mit den geschlechtlichen Beziehungen bei Pflanzen und Tieren bekannt zu machen; auch in höheren Schulstufen soll es mit aller Vorsicht und nur mit vollem wissenschaftlichen Ernste geschehen. Baumgartner, Erziehungslehre, 187.

kvice ali molek. — 6. Na zahvalo ne sme pozabiti. — 7. Podobico prve sv. spovedi mora spoštljivo shraniti, pa ne strgati.

3. Po spovedi.

1. Opozarjaj dete na trdni sklep, da se bo po spovedi varovalo tega ali onega greha, boljše molilo, ubogalo, — vsaj nekaj dni. Najtežja naloga se prične po spovedi.

2. Pazi, da otrok opravi pokoro. Nič ne škoduje, če vprašate malega otroka, kaj je dobil za pokoro — pri večjih to opustite. Zakaj je pokora potrebna?

Dan spovedi naj bo za otroke kakor kak velik praznik. Tudi starši sami naj se resnobno vedejo, kadar gredo k spovedi.

Krištof Šmid pripoveduje o svojem očetu: „Moj oče so se nekoč, kakor sem dobro vedel, napravljali k sv. spovedi. Še zdaj mi je pred očmi njihov resni, pobožni obraz, kako so vzeli klobuk in palico, da bi stopili pred sodbo božjo. Njih zunanost, vse njih obnašanje je imelo do mene globočji vtis, kakor vse, kar so mi moji duhovni učitelji pripovedovali o tem sv. opravilu.“

Povem še vzgled, kako je neka mati s svojim sinkom ravnala: „Nekega dne — tako pripoveduje star redovnik — bil sem takrat osem let star — prišel sem iz šole domov in večkrat ponavljal neko grdo besedo, katero sem slišal iz ust svojega tovariša na potu, ne da bi bil le količkaj razumel, kaj pomeni. Moja mati, ki so bili ravno v kuhinji, se močno prestrašijo, me resnobno pogledajo in mi s prstom požugajo. Po kosilu mi pravijo: Jožek! pojdi zdaj z menoj, greva gori v spalnico! V spalnici je visela na steni velika, presunljivo lepa podoba križanega Jezusa. Pred ta križ me mati peljejo in mi z milim pa resnim glasom pravijo: Otroek, danes dopoludne si Zveličarja prav hudo razžalil s tisto grdo, umazano besedo, ki je prišla iz tvojih ust. Ti seveda nisi razumel, kako je bila grda, zato te tudi jaz ne bom kaznovala, toda zapomni si: nikdar več nočem take ali pa kake druge slabe besede iz tvojih ust slišati! Zdaj pa poklekni, da bodeva Jezusa za odpuščanje prosila zaradi one grde besede in v ta namen molila pet očenašev k časti presv. peterih ran njegovih! In tako sem tudi storil jokaje in ihte.“ (Po „Krščanska družina in sv. zakramenti“ v „Detoljubu“.)

J. Mikš.

Tri zvezde krščanskega mladeniča.

(Stanovski nauk za mladeniče.)

Delaj, kakor dober vojščak Kristusa
Jezusa!

II. Tim. 2, 3.

Krščanski mladeniči! Današnji dan so odločili vaš dušni pastir v goreči skrbi za vaše duše vam, mladeniči. Vas so čakali

spovedniki, vas je čakal Zveličar v sv. obhajilu, vam so semaknili drugi stanovi, za vas se je darovala sv. maša, za vas naj bo odmerjen današnji nauk.

Za mladeniča odlična, častna služba je vojaška, četudi včasih težavna. Ponosni so starši, zavidni so tovariši, kadar prideš za praznike na dopust v bliščeči preobleki, zlasti če se ti pod vratom svetijo zvezde v znamenje spretne sposobnosti ali odlikovanja v službi cesarski. Postaneš poddesetnik z eno—desetnik z dvema — četovodja s tremi zvezdami v zunanje znamenje službenega dostojanstva. Preljubi! Opozorim vas danes, da ste vi vsi brez izjeme poklicani v vojskino trumo svete katol. Cerkve, ki vas po besedah sv. pisma in sv. očetov primerja vojščakom nebeškega kralja. Zato vam je podelila za krament sv. birme. Spomnite se danes na ta sv. zakrament pa tudi na botre! Po maziljenju s sv. krizmo in pokladanju škofovih rok ste postali junaki Kristusovi. Njegovo žezlo je sv. križ, krona mu je trnje, plašč zasramovanje, zastava zatajevanje, grb odprt in prazen grob, plačilo nebesa! Vaše življenje v njegovi službi je vojskovanje zoper meso in greh, zapeljivost in zmoto, je vojskovanje za večno življenje ali zveličanje in za večno smrt ali pogubljenje. Želim vam srčno, da bi si priborili zveličanje. Da to dosežete, ravnajte se po naročilu velikega vojskovodje v vojski Kristusovi „Delaj, kakor dober vojščak . . .“

Povrh vam želim, da bi se v tem boju odlikovali in za večje plačilo prejeli, kar je večja slava v nebesih, ki so plačilo, ne le darilo. Kakor na tem svetu prejmejo odlikovanje le tisti, ki so se borili hrabro in zmagali slavno — tako piše sv. Pavel tudi o nebeškem odlikovanju, s katerim bo kronan, ki se vojskuje po postavi, po zapovedi Gospodovi. Da bi sebe pa še tovariše privedli do zmage in tako v boju postali četovodje, vam je treba treh zvezd. Priporočam vam te-le tri:

1. čistost, 2. zmernost, 3. pobožnost.

Božje Srce Jezusovo, usmili se mene pa Tvojih mladeničev!

1. Čist, nedolžen, sramežljiv mladenič je podoben že tu na zemlji angelu. Ljub je Bogu in spoštovan pri poštenih ljudeh. Čistost mu odseva iz lica in oči, čistost uravnava mu vedenje, govorjenje, obnašanje. — Bodi čist, spodoben, sramežljiv do sebe in svojega telesa, spodoben do tovarišev, spodoben do drugega spola. Bodi spodoben v obleki in noši, kadar hodiš ali

sediš, počivaš ali ležiš. Bodi sramežljiv v besedah in kretnjah, v pogledih in počutkih. Na duhu se spozna cvetlica, na perju ptica, na besedah pa človek. Česar je srce polno, tega usta prekipe. — Hudo in vedno se moraš vojskovati, če hočeš čist ostati: zoper lastne čute, oči, ušesa, jezik, roke, noge; zoper tovariše in prijatelje, zapeljivce in izkušnjavce; še več, ne le zoper ljudi, ampak zoper „poglavarstva in oblasti, gospodstva in gospodarstva tega temnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebnju, zoper satana samega!“ (Eph. 6, 12.) — Ne pohujšaj se nad slabim zgledom toliko tovarišev, ki sramotno vržejo puško od sebe in se otročje udajo zapeljivim tovarišem. Ti pa hrabro stoj, četudi sam, edini v celi vasi, saj greš v boj le zase, za svojo edino, neumrjočo dušo. Čim težji je boj, čim več je sovraga, tem slavnnejša ti bo zmaga in tem lepše plačilo te čaka. „Oh kako lep je čist rod . . .“ (Sap. 4, 1) „Blagor njim, ki so čistega srca . . .“ (Mat. 5, 6.) „Bodi zvest v boju in dal ti bom krono življenja.“ (Apoc. 2, 10.) Vspodbuja naj vas zgled svetih mladeničev, ki so omedlevali pri grdem govorjenju, bežali izpred klafačev, odločno zavrnilo jih in posvarili, pokazali svojo nevoljo nad nespodobnostjo . . . sv. Alojzij, Stanislav, Kazimir . . . Če so to premogli oni, zakaj ne bi ti?

2. Če pa hočeš ostati čist, si moraš pripeti ne le na prsa, tudi globoko v srce drugo zvezdo, z m e r n o s t.

Pred vsem misliš na pijačo. Tudi dobro, prav imaš, zadel si. Saj ona najlažje podkoplje, zalije in potopi nedolžnost. — Ko bi pijanec sebe videl, sebe razumel, gnjusil bi se sam sebi. Spartanci so sinovom kazali pijanca v jarku, da bi jih ostrašili. Ne udaj se njim, ki te vabijo; novce prihrani za bolezen, gospodarstvo, starost. Takrat te ne bo nihče vabil, nihče obdaroval. — Zmernost v jedi, če si pritrgaš, ne škoduje telesu, hasne pa duši. Varuje grehov, je zaslužno delo pred Bogom, posnemaš Jezusa. Zmernost v govorjenju je tudi dobra, ne pa blebetavost. Kdor veliko govori, veliko ve ali veliko laže. — Zmerni bodite v z a b a v a h, v e s e l i c a h, t o v a r i š i j a h. Ni kaj prida dolga, velika tovarišija, zlasti ponočna vam je škodljiva in pa ona pri pijači je pa še najslabša. Sam zase bodi. Imaš tovarišije doma: očeta, mater, brata, sestro; v cerkvi: pobožne vernike, duhovne, Jezusa, Marijo, angele; v bratovščini, v družbi krščanskih poštenih mladeničev si poišči pametnega, pridnega in našel boš zaklad. — Zmernost je med štirimi poglavitnim krščanskimi čednostmi,

torej steber lepega življenja. „Mrtvenje Jezusovo vedno na svojem telesu okrog nosimo, da se tudi življenje Jezusovo očitno pokaže na naših telesih.“ (II. Cor. 4, 10.) Da ostaneš zmeren, je t r e b a z o p e t b o j a , v s t r a j n e g a b o j a z o p e r l a s t n o p o ž e l e n j e , z o p e r p r i l i z n j e n e z a p e l j i v c e , k i t e v t v o j o š k o d o v a b i j o , k l i č e j o , v l a č i j o , s i l i j o v n e z m e r n o s t . S t o j j u n a š k o i n d e l a j k a k o r d o b e r v o j š č a k K r i s t u s a J e z u s a , k i j e z a t e t o l i k o t r p e l , t o l i k o s e p o s t i l , t o l i k o s i o d r e k e l i n p r i t r g a l . Z a s v o j o z m e r n o s t b o š p r e j e l n e s k o n č n o u ž i v a n j e p r a v e g a , r a j s k e g a v e s e l j a v n e b e s i h : „ O k o n i v i d e l o , u h o n i s l i š a l o . . . “

3. Čist in zmeren ne boš dolgo brez molitve. To ti pridobi tretja zvezda, p o b o ž n o s t . P o b o ž e n s i , č e p o B o g u h r e p e n i š , n a n j m i s l i š , s e z n j i m p o g o v a r j a š , n j e m u s v o j e p o t r e b e i z r o č a š , n j e m u z a h v a l o z a p r e j e t e d o b r o t e i z r e k a š . P o b o ž e n m l a d e n i č s e i z r o č i z j u t r a j b o ž j e m u v a r s t v u i n o b u d i d o b e r n a m e n ; B o g u d a r u j e v s e , k a r b o t i s t i d a n d e l a l , g o v o r i l , t r p e l . P r i d e l u v e č k r a t n a B o g a m i s l i , k a r m u n i t e Ź k o , č e p r e m i š l j e n o d e l a . A k o z l a g a o p e k o i z i l o v i c e , s e l a h k o s p o m i n j a , d a j e č l o v e š k o t r u p l o , v z e t o i z p r s t i , z o p e t o d l o č e n o z a g r o b , k a m p a b o š l a d u š a ? Č e o r j e a l i p r e k o p a v a z e m l j o , n a j p o m i s l i , o d k o g a i m a t a p u s t a z e m l j a č u d o t v o r n o r o d o v i t n o s t ? I š č e - l i g l o b o k o v k r i l u z e m l j e p r e m o g , r u d o , Ź e l e z o , s o l , s r e b r o . . . n a j p o m i s l i , k d o j e v z i d a l z e m l j i t e z a k l a d e , č l o v e k u t a k o k o r i s t n e i n p o t r e b n e . P o d i r a d r e v j e , p r i p r a v l j a l e s i n d r v a , n a j p o m i s l i , a l i j e s a m p o d o b e n r o d o v i t n e m u a l i n e r o d o v i t n ě m u d r e v e s u — n a j p o m i s l i , o d k o g a i m a n e z n a t e n p e č e k t o l i k o m o č , p o g n a t i i z s e b e d r e v o , k a k r š n e g a v s i l j u d j e z v s e m i s t r o j i n e s p r a v i j o n a s v i t l o — n a j p o m i s l i a l i n e z a s l u Ź i t u d i o n š e h u j š e g a o g n j a k a k o r s u h o d r e v o , o g n j a , k i j e Ź e p r i p r a v l j e n h u d e m u d u h u i n v s e m , k i n j e m u s l u Ź i j o ! I m a d e l a z Ź i v i n o , n a j h v a l i B o g a z a t a d a r , d a j e t o l i k o Ź i v a l i j p o d v r g e l č l o v e k u v r a b o . T a k o k r š č a n s k e g a m l a d e n i č a v o d i v s a k o d e l o k B o g u . — Z v e č e r o s t a n e p o b o Ź e n m l a d e n i č d o m a i n s e i z o b r a z u j e a l i p a g r e k p o t r e b n e m u p o č i t k u , s e z a h v a l i B o g u z a p r e t e č e n i d a n i n s e i z r o č i n j e g o v e m u v a r s t v u . — O b n e d e l j a h i n p r a z n i k i h p o h i t i v e s e l i n v p r a v e m č a s u m i m o k r č e m n o t e r — v c e r k e v . N a s v e t e m m e s t u s e o b n a š a m i r n o p r e d Ź i v i m B o g o m . R a d s p r e j m e p r i d i g o i n p o s l u š a r a z l a g a n j e k a t e k i z m a , k e r v e , d a š e n e z n a v s e g a , d a v e l i k o p o z a b i i n d a j e p o t r e b e n o p o m i n a , s a j m e d t e d n o m t a k o m l a č e n p o s t a n e , z l a s t i v t o v a r i š i j i . Š e l e p o t e m i š č e t u d i p o š t e n e g a r a z v e d r i l a . . . G o s p o d o v e g a

dneva ne porabi v to, da bi se upijanal, da bi razgrajal, preklinjal, nečistoval, se potepal ali pretepal. Noče nakopavati jeze božje nad svojo dušo, hišo, družino, vas, občino, župnijo, saj vé žuganje večnega Boga: „Kdor oskrunja (Gospodov dan), bodi umorjen, kdor ta dan opravlja kako delo, njegova duša bodi pokončana in on naj umrje!“ (Exod. 31, 14.)

Krasen je pogled ljudem, veselje angelom, radost Jezusu in Mariji zbrana četa krščanskih junakov-mladeničev prav blizu oltarja kot častna straža Onemu, ki je hotel mladeniče imeti okoli sebe ob jaslicah - pastirje, ob križu vojščake, ob grobu vojščake in je njim prepustil svojo obleko, svojo skunjo. Vam, krščanski mladeniči, ponuja več: svoje meso in kri v presv. Zakramentu.

Pobožen mladenič ve, kako huda vojska ga čaka, če hoče ostati pobožen. Zato hodi večkrat nabirat si orožja k sv. zakramentu, k sv. maši; zato si poišče okoli sebe tovarišče, ki ga podpirajo z molitvijo in lepim zgledom; zato pristopa h krščanskim družbam in pobožnim bratovščinam.

Imate podobo pobožnega mladeniča. Prašajte sami sebe, v v koliko ste ji slični? „Glej, da storiš po podobi, ki ti je bila pokazana na gori.“ (Exod. 25, 40.) Treba je vojske. Išči si varihinje, zavetnice, Kliči Marijo. Srce Marije vsakemu sije. Marija, ne pozabi mladeničev, četudi oni tebe tolikrat pozabijo; ne zavrži jih, četudi oni tebe zametujejo; bodi usmiljena, kadar so nespametni!

Lepe so te tri zvezde in za zveličanje potrebne. Prva, čistost: „Nič omadeževanega ne pojde v nebeško kraljestvo.“ (Apoc.) „Nečistniki, preklinjevalci . . . ne bodo videli božjega kraljestva (Sv. Pavel.) Druga, z m e r n o s t: „Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti . . .“ (Rim. 13, 13.) „Božje kraljestvo ni jed in pijača . . .“ (Rim. 14, 17.) Tretja, p o b o ž n o s t, „ki je za vse koristna in ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja.“ (I. Tim. 4, 8.) — Za te tri zvezde se vojskujte, da bo zmaga in krona vaša. Zato delajte kakor dobri, zvesti vojščaki Kristusovi, da ob smrti s sv. Pavlom porečete: „Dober boj sem vojskoval, tek dokončal, vero ohranil; zdaj pa mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravičen sodnik.“ (II. Tim. 4, 7.) Amen.

Irenaeus.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Voditelj v bogoslovnih vedah.* Uredil Fr. Kovačič. L. IX. Maribor. 1905

Janez Zlatousti je izgovoril veliko in preroško besedo, ko je dejal v svoji knjigi *De Sacerdotio*: „Ni dovolj, da smo pripravljeni na en sam način bojevanja, ker je boj raznolik in ker so sovražniki mnogovrstni. Ne poslušujejo se vsi istega orožja in se ne skušajo udariti z nami na isti način. In zato mora tisti, ki hoče sprejeti boj z njimi vsemi, poznati bojno umetnost vseh.“ (*Chrysost. De Sacerd. IV. 4.*) Naš čas je tak, da katoliški teolog mora sprejeti boj, ker se mu vsiljuje od najrazličnejših strani. Zato pa je tudi njegova dolžnost, da se ozre po orožju in pomoči. Ne moremo reči, da je zato pri nas Slovencih slabo poskrbljeno. Znanstvena revija „Čas“ prinaša vsak mesec obilno izbornih člankov iz filozofije in ostalih posvetnih ved, zadnji letnik „Voditelja“ pa, ki leži celoten pred nami, dokazuje s svojo bogato vsebino, da njegovi naročniki po veliki večini lahko shajajo brez podobnih tujih listov. Če govorimo z Zlatoustim, moramo reči, da je to cel armatorij. Ni je teološke stroke, ki bi ne bila v lanskem letniku „Voditelja“ zastopana. D r. Fr. Lukman je objavil daljšo monografijo o nauku sv. Ambrozija o evharistiji, ki zasluži zaradi svoje zanimivosti vse priznanje. Razen eksegeze in pravoslovja nam je zlasti omeniti zgodovinski del „Voditelja“, kjer nadaljuje d r. A. Medved svojo temeljito razpravo o razvoju slovenskega cerkvenega govorništva. Gospod pisatelj zasleduje vse slovenske zgodovinske pojave na tem polju od pričetka do konca protireformacijske dobe. S čebelično pridnostjo je zbral dragocene podatke od najrazličnejših strani, da nam poda sicer kratko, pa točno in jasno sliko zgodovinskega razvoja našega cerkvenega govorništva. Radi priznavamo, da se mu je to posrečilo. — V zgodovinskem delu „Voditelja“ opozarjamo zlasti na Stegenškov spis „O umetniški obliki monštranc“, ki je sicer kratek, a toliko zanimivejši. V nekoliko črtah je pisatelj narisal zgodovino monštrance in njene razne oblike, o čemer mora biti pač vsak izobražen duhovnik poučen. — Gospod A. Čížek je vestno in obširno poročal o različnih metodah kateheze, tako da dobi tudi tisti, ki ne utegne zasledovati učenjaških kontroverz med zastopniki raznih metod, vendar jasno podobo o sedanjem stanju te prevažne stroke. — „Voditelj“ pridno zasleduje vse najraznovrstnejše pojave cerkvenega življenja in poroča o njih vestno in natančno. Kar je pa posebnega priznanja vredno, je „Voditeljevo“ delo pod rubriko Slovstvo. Gospodu uredniku je čestitati, da je dobil toliko sotrudnikov, ki mu pošiljajo poročila o najnovejših knjigah obširne teološke literature raznih narodov. V prvi vrsti pa gre hvala za bogato vsebino tega oddelka gospodu uredniku samemu, ki je strokovnjaško ocenil največ knjig. Našo pozornost je vzbudil zlasti življenjepiš velikega Tomaža Akvinskega, ki ga je prinašal „Voditelj“ kot prilogo. Drugo leto misli dr. Kovačič popisati še razvoj tomističnega gibanja, tako da bo delo celotno in bo imelo stalno vrednost. — Kdor pregleda letnik našega „Voditelja“, mora priznati, da je bogat. In vendar je bil urednik prisiljen zapisati besede: „Ako pregledujemo vrste slovenske duhovščine, še marsikoga pogrešamo v našem krogu, ki bi

lahko bil tu." Ne pozabimo nikdar besedi, ki jih je zapisal prerok Malahija: „Duhovnikove ustnice naj hranijo učenost in postava naj se išče iz njegovih ust!“ (Mal. 2, 7.) F. B.

2. *Ljudska knjižnica*. II. zvezek: *Darovana*. Češki spisal Al. Dostál. Poslovenil — ok —. Zabavna in hkrati zelo poučna pripoved. Jedro je ljubka, lepa novelica; ovoj pa zgodovinski opis trudapolnega dela slovanskih apostolov, zlasti Metodovo, za pokristjanjenje Moravcev in Čehov. V mikavnih, dasi le površnih potezah je tu opisan boj svetlih bratov proti nemškemu naslju in paganski trdovratnosti; hkrati pa tudi stremljenje Metodovo po združenju Slovanov v eno samo verskozdruženo državo. S hvalevredno previdnostjo se je izognil pisatelj vsemu, kar bi preveč kompromitiralo nemške škofo v očeh vernega čitateljstva; pa je vendar pokazal Metoda v polnem sijaju apostolske neustrašenosti, gorečnosti in požrtvovalne nesamopridnosti. Gotovo bo rodila povestica dobrih sadov pri ljudstvu, ker ga uči, kakih naporov je bilo treba, da se je vsejalo, ukoreninilo in ohranilo seme božjih nauk v slovanskem narodu; poučna pa je povestica tudi za slovenskega duhovnika, ker razbere izlahka na Metodu, katerih čednosti mu je najbolj treba tudi v današnjih bojih zoper moderno paganstvo in tujenarodni vpliv, da se ohrani naši slovanski betji njena individualnost, trudoljubnost v zdravem napredku, pa njena nadnaravna in svetna posest. — Prevod je dosti ličen. Stitistično bi bilo želeti, da se je stavil glagol bolj v ospredje. Tudi prehladno menjavanje sedanjika in preteklika je slogu ponekod v neprid. Pišemo „roke“, „noge“, „oči“ i. dr., ne: roki, nogi, očesa. — *Prvi in drugi zvezek „Lj. knj.“* je izšel zdaj v eni knjigi, ki se odlikuje po prav trpežni vezavi in lični opremi. Cena 1.80 K za tako knjigo je gotovo vse prej kot dobičkarska. Gorko priporočamo! Vc.

3. Uredništvo „Družinskega prijatelja“ nam je poslalo to-le obvestilo: „*Na ples*“. Ravnokar je izšla knjižica „*Na ples*“ v drugem natisu. Prvi natis je bil v par tednih popolnoma razprodan. To priča, da je knjižica moderne veljave. Na stotine naročil je prišlo iz vseh strani slovenskih pokrajin za drugi natis, še preden je bil obelodanjen. Sedaj upamo, da vstrežemo vsem naročnikom. Cena knjižice je tako nizka (30 stotink), da se komaj pokrijejo stroški, to pa radi tega, da je pomagano tudi revnejšim slojem. — Knjižica je pisana za prijatelje in sovražnike plesa, za izobražence in preproste, za stare in mlade in za obojni spol. — Slovensko časopisje je splošno prvi natis prav laskavo ocenilo. Priporoča se večjih naročb. — Naroča se po dopisnici edino pri upravi in uredništvu „Družinskega prijatelja“ v Trstu (Via S. Francesco d' Asissi 15, I. n.).

B.

1. *Glauben und Wissen in wechselseitiger Förderung*. Von Dr. P. Einig. Trier. 1905. Pisatelj dokazuje tezo: vera in teologija izpopolnjujeta vedo, posvetna znanost pa podpira vero in teologijo. Teologija sveti kakor velika, mirna luč v zmedji zmot in blodenj človeškega duha ter ga dviga od naravnega do nadnaravnega spoznanja, veda pa utrjuje in brani temelje, na katerih zida potem teologija svojo večno zgradbo resnice. — Vsebina razprave ni nova, ker je po vatikanskem koncilu, ki je postavil principe za rešitev tega vprašanja, že mnogo katoliških avtorjev zlasti v novejšem času pisalo o istem predmetu; vendar pa je knjiga zanimiva, ker je dr. Einig izvršil svojo nalogo živahno in temeljito, kot piše miren, a bogat znanstvenik. Cena 1 M. M. P.

2. *Religiöse Vorträge für die studierende Jugend*, gehalten in der Kapelle des Freiherrlich von Aufsee'schen Studienseminars zu Bamberg von Georg Friedrich, Seminardirektor. Regensburg. Friedrich Pustet. 1905. Broš. 1'50 M. vezano 2 M. 159 str.

Novih idej pač pogrešamo v tej lični knjižici, ki obsega vsesкупaj 23 učeči se mladini namenjenih ekshort. Pač pa je pisatelj vseskozi poskrbel za lepo, prikupno zunanjo obliko in ta lepa beseda bo brez dvojbe ogrela marsikako mlado srcé iznova za večno resnico. Tudi tvarina je prikladna mladini: sedem govorov je posvečenih Zveličarju, osem govorov obravnava sv. Cerkev, štirje povelčujejo najsvetejši zakrament, štirje slavé Devico Marijo, štirje podajajo nekak vademecum dijaku (moli, delaj, varuj se greha, ljubi čistost). Katehetom srednjih šol priporočamo knjižico, dobro bo pa došla tudi homiletom sploh.

A. M. L.

3. *Leichtfassliche Christenlehrpredigten* von P. Paulus Schwillinsky O. S. B., umgearbeitet von P. Engelbert Gill O. S. B. — L. 1891. je izdal ranjki P. Schwillinsky svoje krščanske nauke, ki so se kaj hitro priljubili nemški in tudi slovenski duhovščini. Knjiga je pošla in zdaj predelano izdaja pokojnikov redovni sobrat. Izšel je prvi zvezek, ki obsega 81 krščanskih nauk o veri. Nauki so kratki, jedrnat, jako porabni in našim razmeram prikladni. Jako zanimivo delajo knjigo med krščanske nauke vpleteni zgledi. Knjiga se drži v drugi novi izdaji kolikor mogoče novega katekizma. Cena knjige, ki bo tudi slovenskim duhovnikom dobro služila, je K 3,60, vezana K 5 20.

P. E. P.

4. *„Heirat auf Probe“*. — Zur Aufklärung für katholische Kreise über die wahren Ziele und Absichten der „Eherechtsreform“. — Von Professor A. J. Peters. — Dunaj. 1906. Založil G. Eichinger. 8°. 279 str. Cena K 1'50. — Pisatelj omenja v uvodu težnje po reformi katoliškega zakonskega prava iz l. 1877.; potem opozarja na takozvano „kulturno-politično društvo“, iz katerega se je izcimilo „Društvo katoliških ločenih“ — ki ima namen delovati za razporoko. Knjiga ima uvod in štiri dele. V prvem delu podaja pisatelj nauk katoliške Cerkve o zakonu; v drugem delu presoja nameravano reformo s stališča vere; a v tretjem delu s stališča razuma. V četrtem delu pa označi temeljne poteze prave reforme katoliškega zakonskega življenja. Pisatelj temeljito razjasnjuje namene in težnje nasprotnikov svete Cerkve, ozirajoč se na njih najnovejše napade ter kaže v lepi obliki z neizprosno logiko, da je vsa umetno vzgojena gonja zoper nerazdružljivost katoliškega zakona naperjena zoper Kristusa in njegovo Cerkev, zoper sveto vero. Obenem pa neusmiljeno biča protislovja, v katera se zapletajo kričachi po razporoki. Proučevanje tega prashanja, ki čedaljebolj sili v ospredje, je ravno sedaj velike važnosti, ako nečemo, da zavladajo pri nas razmere, za kakršne nam je francoska strahovit zgled. Vsakdo, komur je blagor Cerkve, države in družine na srcu, je dolžan, da stoji na straži. V to svrhu bo knjiga dobro služila.

Ht.

Naznanilo. Današnjemu (4.) zvezku Duh. Past. nismo mogli priložiti „Društvenega govornika“, ker bi ves zvezek zopet imel 5 pol in moramo za 5 pol plačati dvojno poštnino. Vsem prihodnjim številkam bo redno priložen „Društveni govornik“.